

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма Менеджмент організацій

на тему:

Управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банк Аваль»

(на прикладі АТ «Райффайзен банк Аваль»)

Шифр МРМО.15071.00.00.00

Виконала:

студентка 6 курсу група МОм-19-1

Возняківська О.Р

Керівник:

доктор економ. наук, проф.,
завідувач кафедри

Йохна М.А

До захисту допускаю:

Зав. кафедри менеджменту,
адміністрування та
готельно-ресторанної справи
доктор економ наук, проф.

Йохна М.А.

_____ 20__ р

Хмельницький, 2020

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	економіки і управління
Кафедра	менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи
Освітній рівень	магістр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент організацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

“ _____ ” _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Возняківської Оксани Русланівни

1 Тема роботи. Управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банк Аваль» (на прикладі АТ «Райффайзен банк Аваль»)

керівник роботи Йохна М.А., д.е.н., професор, завідувач кафедри

Затверджена наказом ректора університету від “ _____ ” _____ 2020 р. № _____

2 Строк подання студентом роботи на кафедру _____

3 Вихідні дані до роботи. Наукова та навчально-методична література, періодичні видання, нормативні та законодавчі акти, статистичні дані, звітність підприємства

4 ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ (ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ПОТРІБНО РОЗРОБИТИ):

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ТА РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯльністю АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов’язкових креслень):

1. Трагування категорії «інвестиційна політика» різними авторами.
2. Загальна характеристика основних типів інвестиційної політики банку

3. Аналіз показників ліквідності АТ «Райффайзен банку Аваль» за період 2017-2019 рр.
4. Динаміка інвестиційного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» за 2017-2018 рр.
5. Аналіз дохідності кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» за 2018-2019 рр.
6. Концентрація клієнтського кредитного портфеля АТ «Райффайзен банк Аваль» за галузями економіки 2018 -2019 рр.
7. Рекомендації щодо удосконалення та оптимізації інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль»

6 Консультанти по проекту (роботі), із зазначенням розділів, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання прийнято

7 Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1.	ВСТУП	01.11.2020	
2.	РОЗДІЛ 1	15.11. 2020	
3.	РОЗДІЛ 2	01.12. 2020	
4.	РОЗДІЛ 3	10.12. 2020	
5.	ВИСНОВКИ	15.12. 2020	
6.	СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	16.12. 2020	

Студент _____

Керівник роботи _____

РЕФЕРАТ

Тема: Управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банк Аваль»
(на прикладі АТ «Райффайзен банк Аваль»)

Магістерська робота: с.89, 5 рис., 18 табл., 56 літературних джерел

Об'єктом дослідження є АТ «Райффайзен банк Аваль».

Предметом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банку Аваль» та пов'язана із ним економічна діяльність банку.

Метою дипломної роботи магістра є визначення поточних проблем та розробка шляхів щодо удосконалення управління інвестиційною діяльністю комерційного банку.

Методи дослідження, що використані у дипломній роботі засновані на методології економічної теорії, банківської справи та економічного аналізу. В процесі виконання дипломної роботи були використані загальнонаукові методи дослідження: логічний, аналітичний, системний та порівняльний методи дослідження. При вирішенні конкретних завдань щодо удосконалення інвестиційних процесів комерційного банку використовувалися такі методи, як: абстрагування від несуттєвого при виявленні основних факторів, які впливають на систему управління інвестиційною діяльністю банку та прийоми статистичних методів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ,
БАНК

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ИНВЕСТИЦИИ, ИНВЕСТИЦИОННЫЙ
ПОРТФЕЛЬ, БАНК

KEY WORDS

INVESTMENT ACTIVITY, INVESTMENTS, INVESTMENT PORTFOLIO,
BANK

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ.....	10
1.1 Поняття інвестиційної політики комерційного банку та її класифікація.....	10
1.2 Сутність та основне значення інвестиційної діяльності для комерційного банку	18
1.3 Основи та методи управління інвестиційною діяльністю комерційного банку	25
Висновки до першого розділу.....	35
2 ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ».....	37
2.1 Аналіз фінансово-економічного стану АТ «Райффайзен Банк Аваль»....	37
2.2 Оцінка інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль».....	48
2.3 Аналіз кредитного портфелю АТ "Райффайзен банк Аваль"	55
Висновки до другого розділу.....	62
3 ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ТА РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ».....	64
3.1 Обґрунтування напрямів удосконалення інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль».....	64
3.2 Пропозиції щодо удосконалення та оптимізації процесу управління інвестиційною діяльністю.....	69
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Аналіз банку буде неповним без дослідження його інвестиційної політики. На сьогоднішній день одним із основних завдань реформування національної економіки України є активізація інвестиційної діяльності та формування її нового організаційно-правового економічного механізму, що має відповідати вимогам подолання кризи й оздоровлення економіки. Тому, сьогодні основна увага банківських установ націлена на кредитування інших суб'єктів економіки.

Проте в реалізації даного процесу банки стикаються із рядом перешкод, до яких можна віднести безвідкличність частини позик. Такі позики не можуть бути швидко повернуті, наприклад, у момент, коли банку терміново необхідні додаткові грошові потоки. Ще однією проблемою, із якою стикаються комерційні банки є те, що позики належать до найбільш ризикових банківських активів. Це спричинено високою ймовірністю їх неповернення позичальником, що як наслідок тягне за собою погіршення кредитного портфелю банку.

Враховуючи значні ризики при кредитуванні суб'єктів економіки, що перераховані вище, банки проявляють значну зацікавленість у вкладенні коштів у інвестиційні цінні папери (портфельні інвестиції), що і визначає їх подальшу інвестиційну діяльність. Цінним папером вважається документ, що є самостійним об'єктом прав та засвідчує зобов'язання між особою, що їх видала, та тією, яка є їх власником. Вважається, що переведення активів у цінні папери здатне забезпечити досягнення ліквідності, підвищення дохідності та вкладень, а також зберегти кошти банку з мінімальними ризиками. Проте націлювати напрям своєї діяльності лише на один із напрямків є недоцільним, та і в цілому неможливим. Тому при веденні банківської діяльності важливо знайти

компромісне рішення, що буде орієнтуватись на поточну ціль банку та визначити напрям, що на даний момент є більш пріоритетним.

Основною ціллю інвестиційної діяльності банку є забезпечення надійності зберігання банківських коштів, підвищення їх ліквідності, доходу та диверсифікації. Саме тому варто приділити значну увагу дослідженню інвестиційного портфелю банку, як основного інструменту забезпечення оптимального співвідношення прибутковості та ризику інвестицій. Основною задачею портфельного інвестування є покращення умов інвестування, шляхом комбінації ряду інвестиційних характеристик для забезпечення стійкості доходу та мінімізації ризиків.

Метою дипломної роботи є визначення поточних проблем та розробка шляхів щодо удосконалення управління інвестиційною діяльністю комерційного банку.

Об'єктом дослідження є АТ «Райффайзен банк Аваль»

Основними завданнями, визначеними написанням даної дипломної роботи, є:

- розглянути поняття, сутність та основне значення інвестиційної політики комерційного банку;
- здійснити аналіз існуючих видів та моделей інвестиційної діяльності банку;
- визначити основні методи управління інвестиційною діяльністю та їх вплив на фінансове становище комерційного банку;
- здійснити комплексний аналіз фінансово-економічної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль»;
- провести оцінку інвестиційної діяльності АТ Райффайзен банк Аваль»;

- на основі проведеного аналізу визначити основні проблеми в інвестиційній діяльності АТ Райффайзен банк Аваль» та сформулювати пропозиції з її удосконалення.

Предметом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банку Аваль» та пов'язана із ним економічна діяльність банку.

Методи дослідження, що використані у дипломній роботі засновані на методології економічної теорії, банківської справи та економічного аналізу. В процесі виконання дипломної роботи були використані загальнонаукові методи дослідження: логічний, аналітичний, системний та порівняльний методи дослідження. При вирішенні конкретних завдань щодо удосконалення інвестиційних процесів комерційного банку використовувалися такі методи, як: абстрагування від несуттєвого при виявленні основних факторів, які впливають на систему управління інвестиційною діяльністю банку та прийоми статистичних методів.

Основна практична цінність проведеного дослідження полягає у можливості впровадження отриманих результатів дослідження у практику діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль».

Інформаційною базою дослідження є законодавство України, яке регулює зокрема процеси управління інвестиційною діяльністю комерційних банків, а також монографічні видання, наукові публікації зарубіжних та вітчизняних дослідників, електронні ресурси, звіти та аналітичні матеріали, дані звітності офіційних статистичних збірників та звітність АТ «Райффайзен банк Аваль». При виконанні роботи використано праці таких вчених у даній сфері, як: Болдова А.А., Белова І.В., Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська, Житар М.О., Кириченко О., Луців Б.В. Романова Г.І, Мітюхін Д.С. та інших.

Структура дипломної роботи складається вступу, трьох розділів основної частини викладу матеріалу та висновків. У вступі обґрунтовується актуальність теми роботи, визначена мета, предмет та об'єкт дослідження, основні завдання

роботи. В основній частині проведено аналіз поставленої проблеми, а саме: визначено теоретичні аспекти здійснення інвестиційної діяльності комерційним банком, проведено оцінку інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль», визначено основні проблеми управління інвестиційною діяльністю АТ «Райффайзен банк Аваль» та запропоновано шляхи її вдосконалення. У висновку узагальнено основні результати проведеного дослідження.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОММЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

1.1. Поняття інвестиційної політики комерційного банку та її класифікація

Багаторічне вивчення досвіду ведення господарської діяльності країн дав можливість дійти висновку, що вони не в змозі розвивати жоден із видів галузей економіки без залучення інвестицій та їх подальшого ефективного використання. Акумуляція підприємницького, державного та змішаного капіталів, розвиток та успішне використання сучасних технологій, постійне удосконалення менеджменту, інвестування сприяють формуванню національних інвестиційних ринків. Окрім цього вплив цих факторів відображається і у поживленні ринків товарів та послуг. Інвестиції зазвичай стимулюють формування заходів макроекономічної стабілізації, а також дозволяють вирішувати ряд соціальних проблем трансформаційного періоду.

Особливо актуальним є залучення та здійснення інвестицій для банківської сфери. Основними операціями банків в інвестиційній сфері є безпосередньо здійснення інвестицій. З урахуванням вітчизняного законодавства інвестиції банків – це цінності (як правило, грошові кошти), що вкладаються в об'єкти ринку інвестицій (перш за все, цінні папери) з метою отримання прибутку. Згідно нормативних вимог НБУ внесення банками власних коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи в обмін на корпоративні права (акції, пайові свідоцтва), емітовані такою юридичною особою, є прямими інвестиціями [40].

У системі відтворення інвестиції відіграють найважливішу роль у процесі відновлення та збільшення виробничих ресурсів, а також у забезпеченні визначених темпів економічного росту. Якщо розглядати процес суспільного

відтворення як систему виробництва, розподілу, обміну та споживання, то в такому разі інвестиції в більшій мірі стосуються саме виробництва, або ж удосконалення процесу надання послуг, як матеріальної основи розвитку організації. Окрім цього інвестиції сприяють активізації економічних процесів та досягненню сталого економічного зростання.

У сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі представлено чимало визначень «інвестиції» різних авторів. Проте в цілому дане поняття можна трактувати у двох основних аспектах:

1. Ті, що носять витратний характер – будь-яка форма і вид інвестицій передбачає витрати, розміщення, вкладення капіталу.
2. Ті, що носять цільовий характер – інвестиції як особлива форма вкладення капіталу завжди мають певну мету: отримання прибутку і (або) досягнення іншого корисного ефекту
3. Ті, що носять терміновий характер – інвестиції завжди передбачають якийсь термін розміщення, вкладення капіталу [6, с. 949].

Поняття «інвестиції» тісно пов'язане з розумінням інвестиційної політики організації. Серед визначних вчених немає єдиного підходу до визначення економічної суті поняття «інвестиційна політика». Тому пропонуємо розглянути основні визначення даного поняття на основі табл. 1.1, що наведена нижче.

Таблиця 1.1 – Тракткування категорії «інвестиційна політика» різними авторами

Поняття	Визначення	Автор
Інвестиційна політика	Складова фінансової політики та напрямок економічної політики, що здійснюється державою у вигляді становлення структури та масштабів інвестицій, джерел отримання інвестиційних ресурсів, напрямів їхнього використання	[8, с. 94].

Продовження табл. 1.1

	Комплекс заходів, який здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики, враховуючи цілі та показники економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності	[43, с. 646]
	Механізм, який є складовою економічної політики держави, що передбачає дію економічних інструментів, які забезпечують вплив на інвестиційний процес, в рамках чинних нормативно-правових актів країни, з метою досягнення соціального та економічного ефектів, при урахуванні ресурсних та інституційних обмежень	[31, с. 32].
	Комплекс правових, адміністративних та економічних заходів держави, спрямованих на активізацію інвестиційних процесів	[37, с. 301]
	Довгострокове вкладання економічних ресурсів з метою створення та отримання чистого прибутку у майбутньому	[3, с. 20]
	Загальнодержавні принципові рішення та заходи, що визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки з метою Забезпечення ефективності та пропорційності її розвитку, усунення міжгалузевих і внутрішньогалузевих диспропорцій, досягнення оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва і невиробничої сфери	[15, с. 685]
	Процес розміщення грошей в ті або інші фінансові інструменти у розрахунку на збільшення їх вартості і (або) отримання позитивного розміру доходу	[10, с. 18].

Для здійснення інвестиційних операцій банківські установи визначають правила та процедури здійснення фінансових інвестицій, що оформляються у вигляді документа (меморандуму, положення тощо) про інвестиційну політику банків на ринку цінних паперів. Інвестиційна політика банку (поряд з кредитною, депозитною тощо) є формою реалізації стратегії банку на фінансовому ринку [20, с. 199].

Головна мета інвестиційної політики банку - це формування якісного та обдуманого підходу до управління інвестиційними ризиками .

Визначимо основні чинники, які враховуються банківською установою під час розробки інвестиційної політики:

- стан ринку, рівень конкуренції на ринку;
- фінансово-економічне становище банку;
- умови фінансування отриманих інвестицій, зокрема на ринку капіталу;
- державні пільги для інвесторів;
- потенційна ефективність та успішність запланованих проектів;
- можливість отримання відповідних гарантій інвестицій;
- наявність достатності власних коштів та доцільність залучення інвестицій

[5, с. 8].

Розглянемо основні принципи формування інвестиційної політики банків:

1. Взаємопов'язаність інвестиційної політики та загальної стратегії розвитку
2. Врахування при розробці інвестиційної політики внутрішнього та зовнішнього потенціалу банку, а також стратегій його розвитку.
3. Врахування прогнозування розвитку кон'юнктури фінансового ринку.
4. Врахування економічного стану країни та його розвитку.
5. Підтримка високого рівня ефективності впровадження інвестиційної політики.
6. Забезпечення дотримання правових норм державного регулювання інвестиційної діяльності банків.

7. Гнучкість інвестиційної політики.
8. Забезпечення балансу окремих напрямків інвестиційної політики.
9. Сегментування окремих напрямів інвестиційної політики згідно видів і форм інвестиційної діяльності [14].

Визначення основних складових інвестиційної політики може слугувати основою для формування методологічних засад її розроблення в кожному банку, оскільки ці компоненти відображають усі головні аспекти організації інвестиційної діяльності, які мають бути врахованими при здійсненні відповідних операцій. На практиці в кожному банку така політика повинна охоплювати два такі напрями: по-перше – це формування змісту самої інвестиційної політики, а по-друге, вона повинна містити конкретні організаційно-управлінські заходи, спрямовані на її реалізацію. Вихідними моментами для реалізації обидвох напрямів є цілі і завдання інвестиційної політики, а також її елементи, визначені відповідно до загальної мети діяльності банку як ринкової фірми, що отримує відображення в належному рівні прибутковості та ліквідності як основних критеріїв функціонування банківської установи [29, с.73].

На нашу думку основними положеннями інвестиційної політики банку повинні бути:

1. Визначення цілі та об'єкту інвестування та узгодження її із основною метою банку.
2. Оцінка фінансових активів для можливості включення в портфель (визначення інвестиційної привабливості цінних паперів)
3. Розрахунок періоду вкладення.
4. Обмеження регуляторних органів.
5. Розробка системи ризик-менеджменту інвестицій.
6. Аналіз наявності податкових пільг.

7. Визначення можливих застережень в процесі інвестування коштів в цінні папери.
8. Вибір алгоритму формування портфелю цінних паперів.
9. Аналіз формування резервів за операціями з цінними паперами та розробка відповідного внутрішньобанківського положення.
10. Оцінка ефективності інвестицій.

Згідно з теорією фінансового менеджменту виділяють три основні види інвестиційної політики відповідно до критерію ризикованих переваг інвестора. До них відносяться: консервативна, помірна та агресивна інвестиційна політика. Розглянемо кожен з типів більш розширено.

Консервативна інвестиційна політика — це політика інвестиційної діяльності, котра ставить перед собою ціль щодо мінімізації рівня інвестиційного ризику. При використанні даного виду інвестиційної політики першочерговою ціллю інвестора є не максимізація рівня прибутковості інвестицій, та не стільки максимізація темпів росту капіталу, а орієнтується лише на забезпечення зменшення ризиків пов'язаних із вкладенням капіталу. Формою такої політики є в першу чергу формування консервативної інвестиційної програми.

Помірною, або компромісною інвестиційною політикою називають ведення інвестиційної діяльності, котра спрямована на вибір таких об'єктів інвестування, по яких рівні ризику та прибутковості найбільш приближені до середньоринкової. Під час реалізації даного виду політики організація відкидає низькодохідні інвестиційні проекти та фінансові інструменти інвестування та при цьому уникає вкладень у найбільш ризикові об'єкти інвестування. Формою реалізації такого виду політики є створення помірної інвестиційної програми.

Агресивна інвестиційна політика спрямована на здійснення інвестиційної діяльності, що в першу чергу спрямована на максимізацію поточного доходу в найближчому періоді від вкладень капіталу, при цьому показники рівня прибутковості та ризику значно вищі, аніж при використанні двох попередніх

видів інвестиційної політики. При використанні організацією даного виду політики, оцінка та облік рівня інвестиційного ризику, а також потенційної можливості росту ринкової вартості організації в перспективі відіграють другорядну роль. Як наслідок, організація відмовляється від вкладень у проекти з довгим інвестиційним циклом, в облігації із віддаленим періодом погашення та акції, що мають низький рівень дивідендів тощо. Дана політика реалізується шляхом формування агресивної інвестиційної програми.

Вид інвестиційної політики, яку реалізує банк визначаються принциповими підходами до її здійснення шляхом співвідношення рівня дохідності та ризику інвестиційної діяльності банку. Розглянемо принципові види інвестиційної політики банку наведені, котрі представленні в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Загальна характеристика основних типів інвестиційної політики банку

Тип	Мета інвестування	Ступінь ризику	Тип цінного папера	Характеристика портфелю
Консервативна	Захист від інфляції, безпечність інвестицій	Низький	Державні та інші цінні папери, акції і облігації великих стабільних емітентів	Високо надійний, але низько дохідний
Помірно-агресивна	Тривалість вкладення капіталу і його зростання	Середній	Мала частка державних цінних паперів, велика частка паперів великих і середніх, але надійних емітентів з тривалою ринковою історією	Диверсифікований
Агресивна	Спекулятивна гра, можливість швидкого зростання вкладених коштів	Високий	Велика частка високодохідних цінних паперів невеликих емітентів, венчурних компаній	Ризиковий, але високодохідний

В інвестиційній політиці формуються загальна мета і визначаються шляхи її досягнення. При цьому метою інвестиційної політики банку є створення високоякісних активів, що забезпечують постійний плановий рівень дохідності; вкладення коштів в економічно перспективні, рентабельні проекти; розробка й активне впровадження нових інвестиційних технологій, продуктів і послуг; зміцнення і підвищення конкурентоздатності на ринку; підвищення якості наданих послуг. Основними завданнями інвестиційної політики банку є: забезпечення високоприбуткового розміщення коштів банку в національній та іноземній валютах; постійний контроль над структурою інвестиційного портфеля та їхнім якісним складом; здійснення надійних і рентабельних інвестицій; мінімізація і диверсифікація інвестиційних ризиків [32, с. 45].

Отже, важливість інвестиційної політики для комерційного банку полягає у тому, що від її правильної розробки та реалізації залежить його рентабельність, надійність, ліквідність та як результат – конкурентоспроможність. Окрім цього, варто враховувати, що від умов та обсягів інвестиційного забезпечення залежить і конкурентоспроможність клієнтів банку, так званих реципієнтів інвестицій.

Інвестиційна політика має широкий вплив не лише на розвиток соціально-економічних процесів банку, але і держави в цілому. Інвестиційну політику слід розглядати як сукупність визначених правил, що закріплені документально, а також сукупності дій, що визначають пріоритетні напрями розвитку інвестиційної діяльності банку та в результаті керують процесом здійснення інвестиційних операцій та послуг. Даний процес допомагає банку раціонально підходити до використання ресурсів, ефективно формувати інвестиційний портфель з метою досягнення банком основних поставлених цілей.

1.2 Сутність та значення інвестиційної діяльності для комерційного банку

Оскільки під інвестиціями комерційних банків розуміють вкладення коштів на певний визначений період для отримання максимального рівня доходу із мінімальними ризиками, тому майже усі всі активні банківські операції варто розглядати у ролі інвестицій. Інвестиційними банківськими операціями називають ті операції, що стимулюють до інвестування. Варто відрізнити їх від кредитних операцій, де ініціативу отримання коштів спостерігаємо зі сторони позичальника. Враховуючи вищесказане, при здійсненні інвестиційних операціях банк виступає одним із ряду кредиторів, в той час як при кредитних операціях банк зазвичай, хоча далеко не завжди, виступає в ролі єдиного кредитора [40].

Інвестиції можна поділити на два ключових види: прямі і портфельні. Прямі інвестиції - це ті, котрі передбачають безпосереднє вкладення грошових коштів у виробництво та придбання реальних активів. Портфельними інвестиціями називають ті, що виражаються у покупці цінних паперів (портфель цінних паперів) або ж надання грошових коштів в довгострокову позику (портфель позик) при чому як в національній, так і в іноземній валюті (валютний портфель).

До таких цінностей відносять:

- цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери;
- рухоме й нерухоме майно (будівлі, споруди, устаткування й інші матеріальні цінності);
- майнові права, що випливають з авторського права, досвіду та інші інтелектуальні цінності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних і інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, виробничого досвіду, необхідних

для організації того або іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»);

- права користування землею, водою, ресурсами, спорудами, устаткуванням, а також інші майнові права;

- інші цінності [41].

Поняття «інвестицій» тісно пов'язане із визначенням інвестиційної діяльності. Зауважимо, що інвестиційна діяльність підприємств регламентується чинним законодавством, відповідно до якого суб'єкти господарювання в праві здійснювати фінансові та реальні інвестиції. В цілому, інвестиції являються відмовою від споживання сьогодні з метою отримання прибутку в майбутньому. Таким чином інвестиційну діяльність банківської сфери можна трактувати як об'єктивний процес, що відіграє вагомий роль в господарській діяльності банку та розвивається згідно визначених закономірностей.

Результат інвестування залежить переважно від розробленого механізму їх управління та регулювання. Регулювання інвестиційної діяльності – це сукупність взаємозалежних умов та інструментів, регулювання яких сприяє змінам обсягу та напрямків інвестиційних потоків. Проаналізувавши сучасні літературні джерела нам вдалось з'ясувати, що існує ряд підходів до вивчення інвестиційного механізму, проте ми пропонуємо розглянути три основні:

1. Вивчення інвестиційної діяльності з погляду елементів інвестиційного процесу;
2. Вивчення інвестиційної діяльності відповідно до інструментів та об'єктів вкладення інвестиційного капіталу;
3. Вивчення інвестиційної діяльності відповідно до суб'єктів інвестиційного процесу та механізму формування джерел інвестиційних коштів [4, с. 223].

Таким чином інвестиційну діяльність комерційного банку можна визначити як процес взаємодії суб'єкта (банку) та об'єкта (держави)

інвестиційної діяльності, при цьому суб'єкт відповідає за розвиток та покращення економічної ситуації в країні за допомогою розширення виробництва, стимулювання безперервності відтворення основних засобів та процесу суспільного відтворення на макрорівні, мобілізації капіталу, інвестиційного перерозподілу вільних ресурсів на фінансовому ринку тощо. Інше трактування стверджує, що інвестиційна діяльність – це процес взаємодії комерційного банку, як суб'єкта інвестиційної діяльності із однією або декількома підприємницькими структурами, а також іншими видами підприємницької діяльності, що виступають об'єктами інвестування, в результаті якого суб'єкт інвестує наявні ресурси у діяльність об'єкта. Даний процес забезпечується рядом функцій, таких як: отримання максимального прибутку; мінімізація рівня ризику шляхом диверсифікації інвестицій на мікрорівні, забезпечення необхідного рівня ліквідності тощо.

Інвестиційну діяльність комерційного банку можна розглянути як бізнесову, що забезпечується наданням двох основних типів послуг – це збільшення уже наявних в банку фінансових ресурсів за допомогою випуску чи розміщення цінних паперів на первинному ринку, або ж пов'язування покупців та продавців цінних паперів на вторинному ринку при виконанні функцій брокерів та / або дилерів. Як результат, прийнято вважати, що банківські інвестиції носять економічний характер. Інвестиційна діяльність банку, як економічного суб'єкта, на мікрорівні розглядається з точки зору ведення банківської діяльності, де безпосередньо банк виступає інвестором та вкладає власні кошти на визначений термін у створення або покупку реальних фінансових активів, що в майбутньому принесуть прямі та непрямі доходи.

Поряд із цим, банківська інвестиційна діяльність носить і інший характер, де банк на макроекономічному рівні виступає фінансовим посередником. В даному випадку комерційний банк виступає суб'єктом активізації та реалізації інвестиційного попиту господарюючих суб'єктів. При цьому, банк сприяє

підвищенню рівня заощаджень та накопичень в інвестиційні ресурси. Отже, на макроекономічному рівні інвестиційна діяльність розуміється як діяльність, що спрямована на задоволення інвестиційних потреб економіки.

Можна виділити три основних напрямки інвестиційної діяльності банків [22, с.20]:

- діяльність банку на ринку цінних паперів;
- інвестиційне (корпоративне) кредитування;
- проектне кредитування.

Інвестиційне кредитування спрямоване в першу чергу на модернізацію виробничого процесу та підприємства в цілому. При цьому в якості джерела погашення за кредитом позичальника виступають доходи, отримані від ведення господарської діяльності, враховуючи і ті, що генеровані інвестицією. Завданням банку є контроль цільового використання інвестиційних коштів.

Під проектним фінансуванням розуміється кредит, наданий банком, та повернення якого розпочинається на початковому етапі реалізації проекту за рахунок коштів, що отримані від ведення діяльності в межах самого проекту. При цьому банк має право приймати певні рішення по реалізації даного проекту, брати у цьому безпосередню участь та за рахунок цього не ведеться жорсткий контроль за цільовим призначенням інвестованих коштів [39, с.117].

Проте все ж найбільше значення для банку має його діяльність на ринку цінних паперів, оскільки він являється одним із найдинамічніших сегментів фінансового ринку. Ринок цінних паперів призначений для виконання ролі певного сполучного ланцюга між ринком коштів та ринком капіталів. Дану роль йому допомагають виконувати саме банки як основні суб'єкти ринку.

Пропонуємо більш детально ознайомитись із діяльністю банків на ринку цінних паперів, як напрямом інвестиційно діяльності, оскільки вона відіграє найважливішу роль у постійному покращенні фінансово-економічного стану банку. В цілому, діяльність банку на ринку цінних паперів можна поділити на

чотири основних види, кожен із яких відіграє свою роль при виконанні різних операцій із цінними паперами. Серед них виділяють:

- Діяльність банку у ролі емітента (при здійсненні пасивних операцій);
- Діяльність банку як інвестора (при здійсненні активних операцій);
- Діяльність банку як учасника ринку цінних паперів (при проведенні посередницьких операцій);
- Здійснення банком традиційних операцій, що пов'язані із обслуговуванням ринку цінних паперів (при проведенні розрахунково-касові та ін. операцій) [34].

Проведення банківської діяльності у ролі емітента включає в себе операції по випуску (емісії) власних цінних паперів та їх первинного розміщення. Законодавство України регулює випуск цінних паперів, тож дозволяє банкам випускати ряд цінних паперів, таких як, наприклад: акції, облігації, чеки, векселі, депозитні і ощадні сертифікати. Даний процес є вигідним для банку головною мірою тим, що при випуску облігацій, відбувається залучення додаткових позикових коштів. Емітуючи векселі, чеки, депозитні і ощадні сертифікати, банки виконують основну функцію, котра на них покладена – це акумуляція грошових коштів, а також створення платіжних засобів. Окрім цього, випуск додаткових акцій впливає на формування статутного капіталу. Банк має право самостійно визначати розмір статутного капіталу на основі величини власних ресурсів, що йому належать, та їх структури. Основним чином на процес формування статутного капіталу впливає обрана банком стратегія розвитку.

Якщо, для прикладу, банк планує підвищити рівень власної конкурентоспроможності та розширити коло своїх клієнтів, в тому числі і за надання позик, то відповідно, що він зацікавлений у розширенні власного капіталу. Проте, акціонерні банки можуть залучати додаткові емісії акцій як інструмент для збільшення додаткового капіталу. Згадаємо, що криза 2014-2015 рр. значною мірою була спричинена девальвацією гривні, що свідчить про

недостатність ресурсної бази банків того часу, а також – недостатності обсягів її статутного капіталу та як результат – необхідність її збільшення. Тому, вважається, що одним із основних джерел підвищення статутного капіталу являється випуск додаткових емісій.

Здійснюючи вкладення грошових коштів в цінні папери, банківські кредитні організації переслідують декілька цілей [23, с. 189]:

- отримання доходу (прибутку) від інвестицій в цінні папери за рахунок виплачуваних з цінних паперів відсотків і дивідендів, а також отримання спекулятивного доходу в умовах зростання курсової вартості цінних паперів (спекуляції з цінними паперами);
- забезпечення і підтримання ліквідності банку шляхом покупки високоякісних цінних паперів, що приймаються в якості застави по кредитах НБУ і операцій РЕПО;
- диверсифікація активів, управління ризиками, які здійснюються шляхом покупки високонадійних цінних паперів, що відносяться НБУ до безризикових активів;
- отримання контролю над організацією-емітентом або істотного впливу на діяльність емітента – акціонерного товариства – шляхом формування портфеля участі в дочірніх і залежних акціонерних товариствах.

Вищенаведені цілі можуть бути досягнуті за рахунок цінних паперів як основних інвестиційних інструментів (рисунки 1.1).

Рисунок 1.1 – Відповідність інвестиційних цілей банку інвестиційним інструментам фондового ринку [18,с.68]

Отже, можемо зробити висновок, що інвестиційна діяльність на даний момент являється одним із найважливіших напрямків діяльності банку, враховуючи і кредитування. Якщо порівнювати інвестиційну діяльність в Україні та у розвинених країнах світу, то можна відмітити, що обсяги здійснюваних інвестицій значно нижчий. В першу чергу це пов'язано із недостатньою розвиненістю фондового ринку та відсутністю достатньої кількості надійних фінансових інструментів. Тому українські комерційні банки інвестують власні кошти в державні цінні папери, що в результаті знижує потенційні інвестиційні доходи.

1.3 Основи та методи управління інвестиційною діяльністю комерційного банку

Розглянемо підходи до розуміння поняття “управління інвестиційною діяльністю”. Т. Майорова поняття «управління інвестиційною діяльністю» розуміє як систему принципів та методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов’язаних із здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності [25, с.16].

Новикова І. В. пропонує розглядати управління інвестиційною діяльністю підприємства як систему принципів, прийомів, методів та управлінських функцій, на основі яких визначаються організаційні форми та механізми управлінського впливу на процеси інвестування з метою забезпечення зростання вартості (цінності) підприємства та його стратегічного розвитку [27, с. 16].

Єпіфанова І. Ю. розглядає поняття комплексного інвестиційного управління: це системно інтегрований процес управління сукупністю інвестиційних проектів, які підпорядковані єдиній стратегічній меті підприємства, орієнтованій на успішну реалізацію інвестиційної програми підприємства [13, с. 287-288].

І. Должанський систему управління інвестиційною діяльністю підприємства розглядає як сукупність практичних дій та заходів, методів і прийомів, пов’язаних з цілеспрямованим регулюванням руху капіталу, що вкладається в інвестиційні об’єкти з метою отримання прибутку (доходу) або досягнення іншого корисного ефекту [12, с. 231].

Гриньов А. В. під інвестиційним менеджментом розуміє діяльність, спрямовану на організацію та координацію інвестиційного процесу, яка ґрунтується на системі принципів, організаційно-економічних методів та техніки розробки й реалізації управлінських рішень [11, с. 36].

Узагальнивши різні підходи науковців до розуміння поняття « управління інвестиційною діяльністю», можемо визначити даний термін як сукупність управлінських методів, що спрямовані на забезпечення організації необхідними ресурсами, забезпечення їх раціонального використання з метою досягнення запланованого кінцевого фінансового результату. На сьогоднішній день державне управління інвестиційною діяльністю комерційних банків передбачає застосування державою застосування правових, монетарних, бюджетних та ряду інших механізмів, що в результаті сприяє налаштуванню якісних та кількісних сторін процесу руху цієї діяльності [36, с.131].

Управління інвестиційною діяльністю банку досить складний процес, на який впливає чинники внутрішнього (чинники, що підконтрольні банку) та зовнішнього (чинники, на які банк не має впливу) середовища. Зовнішнє середовище банку слід розглядати на макро- та мезорівні а саме, як сукупність економічних, політичних, соціальних, демографічних, науково-технічних чинників, рівень конкуренції та кон'юнктуру ринку. Серед чинників внутрішнього середовища виділяємо фінансові, кадрові, інноваційні, інформаційні, маркетингові та ін. Вищенаведений перелік чинників напряду визначають процес управлінням інвестиційною діяльністю сучасного банку.

Акуленко В. Л. стверджує: “чим нестабільнішим є економічне середовище, у якому функціонує підприємство, чим частіше змінюються вимоги, умови, ступінь і характер впливу держави на інвестиційні процеси в економіці, тим актуальнішим є формування гнучких систем управління інвестиційною діяльністю на мікрорівні: методичне, організаційне, економічне забезпечення [1, с. 67].

Процес управління інвестиційною діяльністю включає в себе декілька етапів, а саме:

- дослідження чинників навколишнього середовища;
- формулювання інвестиційних цілей;

- визначення інвестиційної стратегії;
- розроблення та запровадження заходів щодо забезпечення реалізації інвестиційної стратегії;
- оцінювання результативності процесів управління інвестиційною діяльністю [9, с. 9].

Окрім цього, варто зазначити, що управління інвестиційною діяльністю комерційного банку в процесі її реалізації виконує декілька функцій, що зазвичай визначаються метою реалізації вибраної стратегії. На рис. 1.4 зображено приблизну послідовність функцій управління інвестиційною діяльністю.

Рис. 1.4 – Функції управління інвестиційною діяльністю комерційного банку [6, с. 951]

Саме за умови дотримання вищевказаних функцій досягається основна мета інвестиційної діяльності. Під плануванням інвестиційної діяльності розуміється сукупність управлінських рішень, спрямованих на визначення перспектив та майбутнього стану діяльності банку за допомогою реалізації інвестицій. Формування, або організація менеджменту управлінської діяльності – це процес визначення структури управління інвестицій у загальній структурі управління. Ще однією важливою функцією є мотивація, тобто підштовхування працівників банку до досягнення поставленої мети. Функція мотивації допомагає об'єднати зусилля працівників, чітко розділяти між ними обов'язки, що слід виконувати для досягнення основної цілі, а також активізувати творчий потенціал. Заключною функцією управління інвестиційною діяльністю є контроль. Контролювання покликане забезпечити процес безперервного досягнення ефективності управлінських рішень та здійснення відповідних корегувань в процесі реалізації інвестиційного проекту. Метою контролю є забезпечення відповідності досягнених результатів запланованим цілям.

Як ми вже з'ясували раніше, банки можуть реалізовувати інвестиційну діяльність у вигляді вкладень в цінні папери та фінансування проектів за допомогою інвестиційного кредитування. Банківські інвестиційні кредити також можна віднести до інвестиційних вкладень, тому що формується кредитно-інвестиційний портфель банку за допомогою надання кредитів та вкладень в цінні папери [30, с. 165].

Тому пропонуємо розглянути кредитно-інвестиційних портфель п'яти банків, які протягом 2015-2017 рр. проводили найбільш активну інвестиційну діяльність, а саме: Приват банк, Альфа-Банк, ОТП Банк, Укрсоцбанк та, звісно ж, Райффайзен банк Аваль. Аналіз основних показників кредитно-інвестиційного портфелю вище перелічених банків, котрий показує зміни, що відбулись за досліджуваний період, систематизовано у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Кредитно інвестиційний портфель вітчизняних банків протягом 2015-2017 рр., млн грн [2]

Назва банку	Період, р.					
	2015	% у загальній структурі	2016	% у загальній структурі	2017	% у загальній структурі
Приват Банк	154919,69	20,57	171531,37	37,16	141169,58	41,11
Райффайзен банк Аваль	30029,78	3,99	29446,86	6,38	38834,27	11,31
Альфа-Банк	29754,06	3,95	30604,36	6,63	28281,16	8,24
Укрсоцбанк	29827,62	3,96	29979,18	6,49	18881,18	5,5
ОТП Банк	16225,05	2,15	14855,59	3,22	18218,08	5,3
Інші	492360,9	65,38	185242,95	40,12	98038	28,52
Усього по банківській системі	753117,1	100	461660,31	100	343422,27	100

З даних, наведених у таблиці 1.3 можемо спостерігати, що у 2015 р. кредитно-інвестиційний портфель усіх банків України склав 753117,10 млн грн, що на 291456,79 млн грн більше, аніж у попередньому періоді - 2016 р. та на 409694,82 млн грн більше, ніж у 2017 р. Отже, можемо зробити висновок, що протягом досліджуваного спостерігаємо тенденцію до зниження обсягів кредитно-інвестиційного портфеля вітчизняних банків.

Як бачимо, лідируючі позиції в Україні за обсягами кредитно-інвестиційного портфелю займає Приват Банк, зі значним відставанням друга позиція належить Райффайзен банку Аваль та третє місце закріплено за Альфа-банку.

Оцінюючи кредитно-інвестиційний портфель банків України нам вдалось з'ясувати, що станом на 2015 р. частка портфелю Приват Банку серед усіх

досліджуваних банків становила 20,57% та мала тенденцію до зростання щороку. Другу позицію займає Райффайзен банк Аваль, його частка склала станом на 2015 р. – 3,99%, що досить мало в порівнянні з Приват Банком. Проте, варто зазначити, що частка кредитно-інвестиційного портфелю Райффайзен банку Аваль на кінець 2017 р. склала 11,31% від загальної структури, що на 7,32% більше, аніж у 2015 р. Альфа-банк станом на кінець 2015 р. Показав результат кредитно-інвестиційного портфелю на рівні 3,95%, в Укрсоцбанку на той момент даний показник становив 3,96% від загального відсотка. ОПТ банк показав результат на рівні всього лише 2,15%, проте у 2017 р. йому вдалось досягти 5,3% та значно наблизитись до свого конкурента – Укрсоцбанку, кредитно-інвестиційний портфель якого станом на 2017 р. склав 55%. Проте варто врахувати, що Укрсоцбанк знизив рівень власного результату в порівнянні з попереднім періодом на 0,99%.

Визначимо основні фактори впливу, а також основні елементи системи управління інвестиційною діяльністю комерційного банку. Зобразимо їх на рисунку 1.5

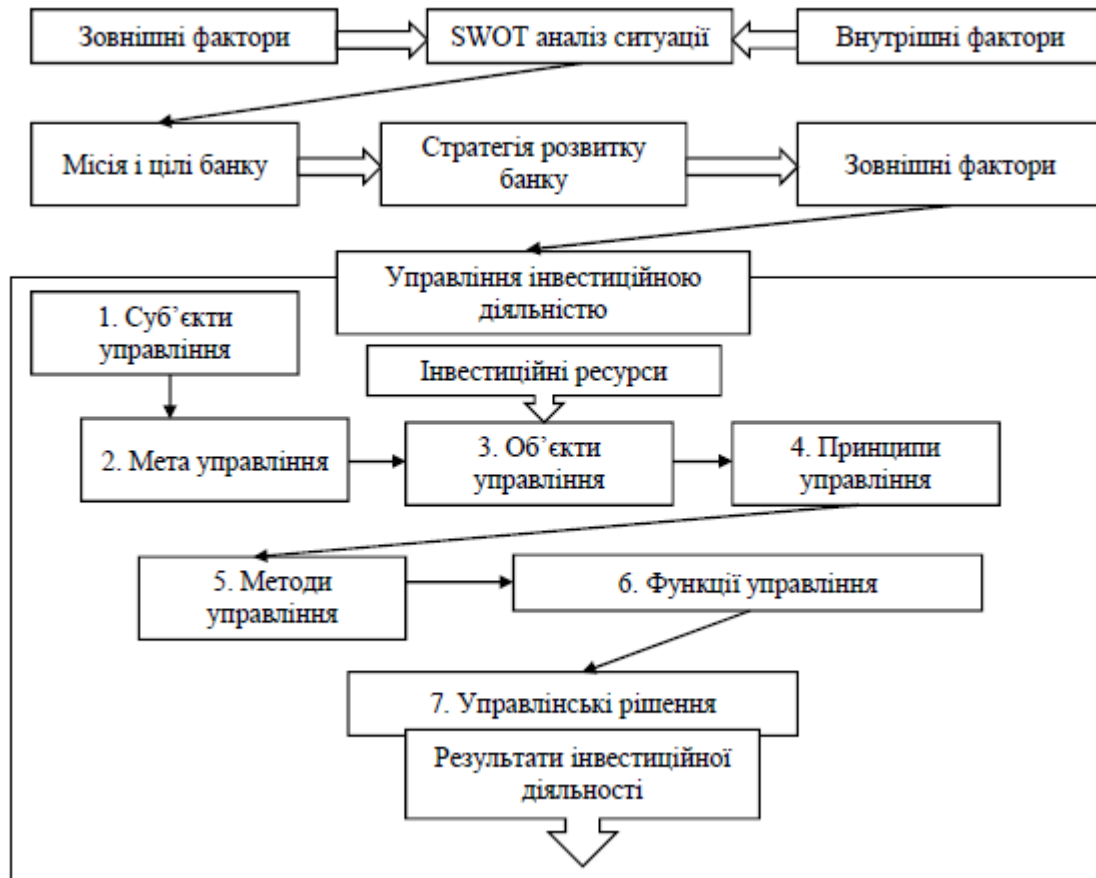

Рисунок 1.5 – Система управління банківською інвестиційною діяльністю [7, с. 314].

Існує два основні варіанти організації управління портфелем цінних паперів:

- всі функції управління портфелем цінних паперів, виконуються його власником самостійно;
- всі або більшість функцій управління портфелем передаються іншій особі в формі довірчого управління (траст) [26, с. 91].

У першому випадку банк має відокремлений спеціалізований підрозділ, який відповідає за виконання функції управління кредитно-інвестиційним портфелем. Тобто, завданням даного підрозділу є визначення типу

та основних цілей портфелю, розробка ключових стратегій та виконання функцій планування, управління та контролю за виконанням поставлених короткострокових та довгострокових цілей, а також визначеної стратегії. При цьому, якщо в банку робота вже налаштована подібним чином та управління потребує невеликий інвестиційний портфель, то є можливість відмовитись від створення окремого підрозділу, а задіяти вже наявні. В такому випадку, працівник банку, працюючи в іншому підрозділі, може керувати інвестиційним портфелем.

При використанні другого варіанту організації управління об'єктом управління можуть бути: банківський портфель, в тому числі і його власні цінні папери; грошові кошти, які банк планує інвестувати у цінні папери в майбутньому; портфель цінних паперів інвестиційного фонду, що знаходиться під контролем банку та змішаний портфель.

Варто враховувати, що у разі, якщо банк вирішує самостійно управляти портфелем цінних паперів, то він може стикнутись із рядом обмежень:

- нормативна діяльність НБУ, яка зорієнтована на зниження ризику та визначення пріоритетних об'єктів інвестування;
- частка зобов'язань за позиковими коштами на поточних рахунках клієнтів та депозитах до запитання може не дозволити банку використовувати «короткі» зобов'язання для ефективних інвестицій;
- банк для здійснення інвестиційних операцій повинен мати значний надлишок ліквідності, що в першу чергу викликано із складною природою інвестицій (трансформація короткострокових позикових ресурсів в більш довгострокові інвестиції), а також високим ризиком та зазвичай - надто низькою ліквідністю самих інвестицій [24, с. 96].

Управління інвестиційною діяльністю банку складається з двох основних етапів. Першим із них є оцінка інвестиційного клімату в державі. На даному етапі на рівні банку відбувається аналіз прогнозів, а саме: обсягу та динаміки розподілу

національного доходу (включаючи накопичення та споживання), обсягів промислового виробництва, оцінка динаміки валового внутрішнього продукту, змін державного законодавчого та фінансового регулювання інвестиційної діяльності, розвитку приватизаційних процесів, а також деяких ринків інвестицій (переважно фондового та грошового).

Другим етапом є вибір конкретного напрямку розвитку інвестиційної діяльності банку, враховуючи визначену стратегію фінансового розвитку та поставлені цілі. Даний етап призначений для визначення галузевої спрямованості банком своєї інвестиційної діяльності та визначення головних форм інвестування на усіх етапах банківської діяльності. Для досягнення бажаного результату банк зосереджується на вивченні інвестиційної привабливості вибраних галузей економіки, оцінює кон'юнктуру ринку, рівень обсягу попиту та пропозиції, їх динаміку у перспективі. Оцінка інвестиційної привабливості окремих галузей економіки проводиться в результаті промислового аналізу, який в свою чергу має три основних етапи:

- визначення та вивчення життєвого циклу банку;
- встановлення позицій галузі до ділового циклу;
- проведення якісної оцінки галузі та прогнозування перспектив її розвитку [14, с. 165].

Процес управління інвестиційною діяльністю комерційного банку визначається загальною стратегією функціонування банку у відповідності до портфельних стратегій (стратегії довгострокових вкладень; стратегії низького ризику та високої ліквідності; стратегії високої прибутковості і високого ризику; спекулятивна стратегія та інші)

Більш конкретно інвестиційні стратегії на рівні управління визначаються:

1. Стратегією функціонування банку.
2. Типом та цілями інвестиційного портфелю.

3. Станом ринку: його наповненістю та ліквідністю, динамікою відсоткової ставки, легкістю або ж складністю залучення позикових коштів, рівнем інфляції тощо.
4. Наявністю законодавчих пільг або, навпаки, обмежень у інвестуванні.
5. Загальноекономічними факторами (фаза господарського циклу и т.д.).
6. Необхідністю дотримання визначеного рівня ліквідності і прибутковості при мінімізації ризику.

Типом стратегії (короткострокова, середньострокова і довгострокова) [38, с. 251].

Отже, досягнення запланованого результату по залученню інвестицій напряду залежить від ефективності управління інвестиційною діяльністю банку. Управління в першу чергу повинне бути спрямоване на розробку дієвого механізму розробки та раціонального використання наявних інвестиційних ресурсів задля досягнення економічного успіху. Правильно обрана стратегія управління інвестиційною діяльністю дасть змогу мінімізувати ризики виникнення кризових явищ, а також забезпечити стійкий розвиток банку. Варто пам'ятати, що успішне управління інвестиційною діяльністю банку – це один із основних засобів, що забезпечує сталий ріст та розвиток економічних, соціальних, інноваційних та інших показників.

Висновки до першого розділу

Підводячи підсумки даного розділу можемо зазначити, що інвестиційна діяльність відіграє одну із найважливіших ролей у загальній системі управління бізнесовою діяльністю. Інвестиції являються для банку одним із основних інструментів отримання прибутку у майбутньому.

Варто також відзначити, що для банків інвестиційна діяльність має особливе значення, оскільки вони напряму пов'язані із споживчим та інвестиційним кредитуванням. Кредитна та інвестиційна сфери банку фактично поєднуються в єдиному кредитно-інвестиційному портфелі. Саме тому банк має унікальну можливість користуватись двома цими ресурсами одночасно, надаючи перевагу тому, котрий є більш доречний в конкретній ситуації, не відмовляючись від іншого.

Інвестиційна діяльність формується під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Одним із таких факторів є обсяг ресурсної бази банку, оскільки здебільшого завдяки йому і формується інвестиційний портфель банку.

В свою чергу управління інвестиційним банківським портфелем включає в себе аналіз, планування, регулювання та його формування і підтримка задля досягнення поставленої мети зі збереженням рівня ліквідності банку, максимізацією прибутку та мінімізацією витрат. В залежності від обраної стратегії, банк обирає для себе конкретний вид інвестиційного управління та втілює його за визначеною ним схемою.

На нашу думку, якщо банком виявлено факт неефективності інвестиційного портфелю, то в такому разі необхідно вдаватись до дій по терміновому його змінненню, не зважаючи на те, який тип управління використовується.

Підсумовуючи, ми вважаємо, що кожен банк для досягнення бажаного фінансового результату повинен на постійній основі сприяти покращенню

ефективного управління інвестиційною діяльністю. Для цього варто визначити проблеми, що стримують розвиток інвестиційної діяльності та розпочати активну роботу по їх усуненню. Також, важливим кроком для стимулювання інвестиційної діяльності зі сторони держави буде державне стимулювання управління інвестиційним портфелем та введення ряду заходів з підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю.

2 ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

2.1 Аналіз фінансово-економічного стану АТ «Райффайзен Банк Аваль»

АТ «Райффайзен банк Аваль» являється найбільшим українським банком з іноземним капіталом, 68% якого належить австрійському Raiffeisen Bank International із жовтня 2005 р. АТ «Райффайзен банк Аваль» зареєстровано 27 березня 1992 року (до 25 вересня 2006 року банк носив статус – Акціонерний поштово-пенсійний банк «Аваль»). АТ «Райффайзен банк Аваль» активно працює в роздріб, а також в секторі малого та середнього бізнесу.

Організаційно-правовою формою банку є акціонерне товариство.

Головний офіс АТ «Райффайзен банк Аваль» розташований у Києві, по вул. Лескова 9. Банк два роки поспіль очолює рейтинг найприбутковіших банків в Україні. Також АТ «Райффайзен банк Аваль» займає найвищі місця в рейтингах найстійкіших банків в Україні.

АТ «Райффайзен банк Аваль» здійснює бізнесову діяльність згідно з чинним законодавством України, зокрема мова йде про Закон України «Про банки і банківську діяльність». Також у своїй діяльності банк керується нормативними актами НБУ та згідно з ліцензією №10 від 18.06.2018 та Генеральною ліцензією на здійснення валютних операцій від 16.07.2018 року № 10-2.

АТ «Райффайзен Банку Аваль» надає високоякісні банківські послуги більш ніж 3 млн клієнтам через загальнонаціональну мережу, яка станом на 1 січня 2020 року складалась із 674 відділень, що розміщені у великих містах, обласних та районних центрах, селищах та інших регіонах України.

Майже усі відділення АТ «Райффайзен банку Аваль» є повнофункціональними, тобто там клієнти мають змогу отримувати найбільш широкий спектр стандартних банківських послуг. Банк обслуговує фізичних осіб, корпоративних клієнтів, а також клієнтів малого та мікробізнесу. Окрім того до мережі банківських відділень входять комісійні відділення, що знаходяться на території Державної митної служби України, а також у представництвах та магазинах партнера та корпоративного клієнта АТ «Райффайзен банку Аваль» - «МТС Україна».

Значних успіхів АТ «Райффайзен банк Аваль» досягає щороку як в Україні, так і за її межами. Різного роду відзнаки банк отримує від впливових видань та визначних експертів, рейтингових компаній, партнери та, звісно ж, клієнтів.

АТ «Райффайзен банк Аваль» являється провідним українським банком із австрійським капіталом, який пропонує клієнтам широкий перелік якісних послуг, серед яких, зокрема: відкриття поточних та карткових рахунків фізичним та юридичним особам; розміщення депозитних вкладів; видачу платіжних карток міжнародних систем MasterCard International та Visa International (у тому числі - кредитні); забезпечення грошових переказів в національній та іноземних валютах: надання споживчих та інвестиційних кредитів.

Активно банк співпрацює із представниками малого, мікро та корпоративного бізнесу та надає їм повний перелік банківських послуг та сприяє максимально ефективному розвитку бізнесу. Загальний річний обсяг реалізації складає близько 5 млн євро.

АТ «Райффайзен банк Аваль» здійснює свою діяльність за допомогою ефективною структури управління, яка побудована на чіткому розподілі по бізнес-лініях та вертикалі підтримки, які розроблені відповідними підрозділами Центрального офісу на рівні. Сюди можна віднести: використання передових інформаційних технологій, оперативна підтримка, контролінг, якісна система

корпоративного зв'язку, забезпечення внутрішньої безпеки тощо. Як і більшість крупних міжнародних банків, АТ «Райффайзен Банк Аваль» чітко розмежовує обов'язки фронт-офісу та бек-офісу, що сприяє підвищенню якості обслуговування діючих та нових клієнтів та зменшує вірогідність виникнення ряду відповідних ризиків, пов'язаних із роботою підрозділів.

АТ «Райффайзен банк Аваль» забезпечує високу якість та оперативність надання послуг за допомогою власних мереж цифрового та супутникового зв'язку, системи власного електронного документообігу та з використанням провідних сучасних банківських та інформаційних технологій. Щороку банк забезпечує розробку нових програмних забезпечень, що допомагають оптимізувати управлінські та виконавчі процеси та робити банківські операції більш зручними та зрозумілими для клієнтів.

АТ «Райффайзен банк Аваль» здійснив випуск простих іменних акцій у розмірі 61,5 млрд штук, а також привілейованих акцій у розмірі 50,0 млрд штук, вартість кожної з яких становить 0,10 грн. Із даного обсягу акцій сформовано статутний капітал АТ «Райффайзен банку Аваль».

Відзначимо, що чистий прибуток АТ «Райффайзен банку Аваль» у 2019 р. становив 4,7 млрд гривень. Станом на початок 2020 р. статутний капітал банку склав 6,15 млрд грн. Власниками (засновниками) істотної участі АТ «Райффайзен банку Аваль» являються:

- Австрійська фінансова установа Райффайзен Банк Інтернаціональ Аг (Raiffeisen Bank International Ag), якій станом на січень 2020 р. належало 68,28% пакету акцій. Сума вкладу складає – 4,2 млрд грн.
- Європейський Банк Реконструкції Та Розвитку (European Bank For Reconstruction And Development) – це міжнародна фінансова організація, якій належить 30% статутного капіталу – 1,06 млрд грн. ЄБРР було створено у 1990 р. у Парижі (Франція) на підставі Угоди про заснування Європейського банку реконструкції та розвитку. Україна стала членом

ЄБРР у 1992 р. на підставі Указу Президента України №379/92 «Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку» від 14.07.1992 р.

- Інші акціонери відповідно до зведеного облікового реєстру власників акцій АТ "Райффайзен Банк Аваль", що складається депозитарієм відповідно до законодавства «Про депозитарну систему України», яким належить 1,72% статутного капіталу, що в грошовому виразі складає – 105,75 млн грн [42]

Відзначимо, що фактично всією часткою статутного капіталу – 99,55% володіють юридичні особи – акціонери АТ «Райффайзен банку Аваль », 0,42% належать фізичним особам, та лише 0,02% - це акції викуплені безпосередньо банком. Перед проведенням аналізу інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку аваль» потрібно здійснити порівняльний аналіз його основних фінансово-економічних показників (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Аналіз динаміки загальних активів та кредитної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» за період 2017-2019 рр. [16]

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Загальна сума активів	72108	79147	81293
Кредити та заборгованість клієнтів, млн. грн	37795	35535	35856
Кредити фізичних осіб, млн. грн	3977	4587	5531
Кредити юридичних осіб, млн. грн	33817	30947	30325
Коефіцієнт резервування кредитних коштів	18,9	8,9	7,1

Особлива увага була приділена банківським активам, оскільки вони є одним із найбільш важливих показників фінансово-економічної діяльності. Проведений аналіз говорить про те, що в період з 2017 р. по 2019 р. щороку спостерігається тенденція до збільшення активів. Це свідчить про те, що банк стає все більш стабільним та фінансово успішним. Приріст активів в загальному за досліджуваний період склав 9185 млн грн.

Згідно проведеного аналізу бачимо, що обсяг наданих кредитів банком на кінець 2019 р. знизився в порівнянні із 2015 р. на 1939 млн грн. При цьому негативну тенденцію до зниження має показник видачі кредитних коштів юридичним особам, спостерігається спад на рівні 3492 млн грн станом кінець 2019 р. Проте, видачі кредитів фізичним особам, навпаки, зросли за досліджуваний період на 1554 млн грн. Можемо зробити висновок, що це пов'язано із тим, що зросла платоспроможність населення тому банк наразі орієнтується в більшій мірі саме на роздрібний бізнес. Проте в загальній структурі видачі кредитних коштів, юридичні особи за 2019 р. отримали 84,6% від загальної суми видачі, фізичні особи – 15,4%. Це можна пояснити тим, що максимально дозволені ліміти кредитування від АТ «Райффайзен банку Аваль» для юридичних осіб значно вищі, аніж для фізичних.

Для того, аби більш якісно дослідити поточний фінансовий стан АТ «Райффайзен банк» варто проаналізувати показники його рентабельності та ліквідності. Для початку проведемо аналіз ліквідності банку за останні три роки (табл. 2.2). Ліквідність банку – це його здатність своєчасно та в повній мірі розраховуватись за наявними зобов'язаннями, а також мати можливість у будь-який момент часу задовільнити потребу клієнта в коштах.

Таблиця 2.2 – Аналіз показників ліквідності АТ «Райффайзен банку Аваль» за період 2017-2019 рр.

Показник	Період			% відхилення	
	2017	2018	2019	2018/ 2017	2019/ 2018
Норматив миттєвої ліквідності,%	44,67	42,91	53,04	-1,76	10,13
Норматив поточної ліквідності,%	59,08	52,51	52,37	-6,57	-0,14
Норматив короткострокової ліквідності , %	88	84,25	77,27	-3,75	-6,98
Коефіцієнт загальної ліквідності, %	1,18	1,18	1,19	0,0	0,01

Відповідно до проведених розрахунків ми можемо спостерігати, що норматив миттєвої ліквідності виконувався банком протягом усього досліджуваного періоду та досяг максимального значення у 2019% на рівні 53,4%, що на 10,13% більше, аніж у 2018 р.

Дані таблиці свідчать, що норматив поточної ліквідності також мав значення вище нормативного в період із 2017 по 2019 рр. Це свідчить про те, що наразі банк забезпечений необхідним обсягом активів, аби мати змогу розрахуватись за зобов'язаннями протягом одного місяця. Значення даного показника знизилось на 6,57% у 2018 р., у 2019 р. тенденція покращилась та відхилення становить всього -0,14% в порівнянні із минулим періодом. Банк працює над нарощенням поточної ліквідності.

Норматив короткострокової ліквідності протягом 2017-2019 рр. показує тенденцію до зниження, проте знаходиться в межах нормативного значення. У

2019 р. дані показника склали 77,27%, що на 6,98% менше, аніж у попередньому періоді.

Коефіцієнт загальної ліквідності залишається стабільним, спостерігається незначне покращення на 0,01% у 2019 р у порівнянні із попередніми періодами. В цілому, можна зазначити, що АТ «Райффайзен банк Аваль» є ліквідною банківською установою.

На сьогоднішній день Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ (РБІ) переглянув прогнози на наступний рік в зв'язку із останніми обставинами, що пов'язані із поширенням COVID-19 та, як наслідок – дестабілізацією глобальної економіки в цілому. Зокрема мова йде про:

- скорочення прогнозованих обсягів приросту кредитів;
- підвищення коефіцієнту резервування на рівні 50-75 базисних пунктів (прогноз орієнтовний та буде залежати від рівня критичності дестабілізації економіки);
- планується досягнення показника співвідношення витрат та доходів орієнтовно 55% у середньостроковій перспективі (наразі РБІ проводить прогнозовану оцінку впливу поточної ситуації на наступний період);
- досягнення консолідованого доходу на власний капітал приблизно 11% (наразі триває аналіз впливу нинішніх умов економіки на показники рентабельності);
- планується досягнути показника базового капіталу першого рівня орієнтовно 13%;
- як завершення, РБІ поставив ціль щодо розподілення 20-50% консолідованого прибутку.

Дані прогнози були розроблені на основі ключових фінансово-економічних показників, що наведені в таблиці 2.3 [28].

Таблиця 2.3 – Ключі показники діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» за період 2018-2019 рр.

Показник	Період		Відхилення,%
	2018	2019	2019/2018
Рентабельність власного капіталу до оподаткування	14,2	16,3	2,1
Рентабельність власного капіталу після оподаткування	11,0	12,7	1,7
Консолідований дохід на власний капітал	11,0	12,6	1,6
Чиста відсоткова маржа (середній показник активів, що приносять відсотковий дохід)	2,44	2,5	0,07
Коефіцієнт непрацюючих кредитів	2,1	2,6	0,5
Коефіцієнт покриття непрацюючих кредитів	61,0	58,3	2,7
Загальний коефіцієнт капіталу (на повній основі)	17,9	18,2	0,3

Також, для здійснення фінансово-економічного аналізу варто розглянути показників фінансової діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Показники фінансової діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль» за період 2015 -2019 рр. (млн грн)

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Процентні доходи	5944	6551	7041	8866	6518
Процентні витрати	1673	1625	1261	1815	1780
Чистий процентний дохід	4271	4926	5779	7050	4738
Чистий прибуток /збиток	-2063	3820	4468	5087	3155

Отже, дані таблиці 2.4 дають змогу зробити висновок про зростання відсоткових доходів на 574 млн грн, що становить 9,66% та, відповідно, зростання процентних витрат на 107 млн.- 6,4%. оскільки темп зростання доходів вищий, аніж зростання витрат, то банк забезпечує себе процентним прибутком. Тобто, якщо аналізувати весь період, то АТ «Райффайзен банк Аваль» був забезпечений процентним прибутком з 2016 по 2019 рр. У 2015 р. банк отримав збиток у розмірі 2063 млн грн в зв'язку із несприятливою ситуацією в країні та виникненням економічної кризи. Проте в наступні роки банк повернув рівень докризових показників, що свідчить про його ефективну діяльність.

Проведемо аналіз зобов'язань АТ «Райффайзен банк Аваль» (табл. 2.5)

Таблиця 2.5 – Аналіз структури зобов'язань АТ «Райффайзен банк Аваль» за період 2018-2019 рр. [5]

Показники	2018		2019		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
1. Кошти фізичних осіб	11639185	2,83	23362249	5,03	11723064	100,72
до запитання	5330831	1,29	15931909	3,43		198,86
строкові депозити	6308354	1,53	7430340	1,60	10601077	17,79
2. Кошти юридичних осіб	28064554	6,82	32939032	7,10	1121986	17,37
до запитання	24304677	5,90	26692077	5,75	4874478	9,82
строкові депозити	3759877	0,91	6246954	1,35	2387400	66,15
3. Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0	0,00	0	0,00	2487077	0,00
4. Кошти інших банків	269177	0,07	226120	0,05		

Продовження табл. 2.5

до запитання	269177	0,07	226120	0,05	0	0
строкові депозити (кредити) НБУ	0	0,00	0	0,00	0	0,00
комерційних банків	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5. Цінні папери	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ощадні сертифікати	0	0,00	0	0,00	0	0,00
прості векселі	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6. Іншим кредиторам (кредиторська заборгованість)	2182891	0,53	1455054	0,31	-727837	-33,34
7. Інші зобов'язання	369600968	89,76	406254593	87,51	36653626	9,92

Кінець табл. 2.5

Провівши аналіз структури зобов'язань, можемо зробити висновок, що більш ніж на 100% зросла кількість коштів, вкладених фізичними особами та на 17,37% зросла кількість вкладів юридичних осіб, з яких кількість строкових депозитів зросла на 66,15%. Основним джерелом залучення коштів до банку являються кошти фізичних осіб до запитання, приріст яких становить 198,86%. При цьому, кредиторська заборгованість банку знизилась на 727837 тис. грн, тобто на 33,34%.

Проаналізуємо динаміку зобов'язань АТ «Райффайзен банку Аваль» (табл. 2.6)

Таблиця 2.6 – Динаміка зобов'язань АТ «Райффайзен банк Аваль» в період 2017-2019 рр. [16]

Показники	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	абсолютне, тис. грн	відносне, %
Капітал банку, тис. грн	9020675	10840553	10898440	1877765	20,82
Зобов'язання банку, тис. грн	48343962	56176263	55428273	7084311	14,65
Валюта балансу, тис. грн	57364637	67016816	66279389	8914752	15,54
Частка зобов'язань у валюті балансу, %	84,27	83,82	83,63	-0,65	-0,77
Співвідношення зобов'язань та капіталу (коефіцієнт фінансового важеля)	5,36	5,18	5,09	-0,27	-5,10

В результаті проведеного аналізу можемо зробити висновок про те, що щорічно відбувається зростання капіталу. За досліджуваний період він виріс на 20,82% що складає 1877765 тис. грн. При цьому, зростання валюти балансу спостерігається на рівні 15,54%, тобто тенденція є позитивною. Це гарантує для вкладників той факт, що банк є надійним в зв'язку із стрімким зростанням капіталу у співвідношенні до банківських зобов'язань. Це свідчить про постійне зростання регулятивного капіталу АТ «Райффайзен банк Аваль».

Також спостерігаємо зріст зобов'язань банку на рівні 14,65%. Це свідчить про те, що банк ефективно будує роботу депозитного відділу та дбає про постійне збільшення рівня залучення ресурсів. Як ми вже з'ясували раніше ресурсна база банку поповнюється в більшій мірі за рахунок вкладів коштів фізичними та юридичними особами, а не за рахунок кредитів інших банків.

В цілому, за рахунок проведеного аналізу, нам вдалось з'ясувати, що фінансово-економічний стан АТ «Райффайзен банк Аваль» є стабільним та має тенденцію до підвищення ефективності показників. Проте варто звернути увагу на показники ліквідності та прийняти відповідні міри задля забезпечення позитивної динаміки.

2.2. Оцінка інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль»

АТ «Райффайзен банк Аваль» на сьогодні є одним із найбільших учасників українського фондового ринку, основними напрями для інвестування якого є цінні папери:

- підприємства різних галузей промисловості;
- сільськогосподарські підприємства;
- страхові, охоронні, рекламні та інші підприємства.

До цінних паперів АТ «Райффайзен банку Аваль» відносяться облігації (державні та інших підприємств та банків), депозитні сертифікати, які були випущені Національним банком України, а також – корпоративні цінні папери.

Тому очевидним є той факт, що операції з цінними паперами відіграють важливу роль у розвитку інвестиційної діяльності будь-якого банку, а тому числі і АТ «Райффайзен банку Аваль». На купівлю цінних паперів у крупних європейських банках щороку спрямовується від 20% до 40% вільних грошових ресурсів. Для українських банків це значення варіюється на рівні 5-10% та при цьому, участь крупних банків України у операціях на ринку цінних паперів є нерівнозначною. Вже протягом багатьох років визначні місця у роботі на ринку цінних паперів відведені для системних українських банків, таких як: «Райффайзен банк Аваль», «Приват банк», «Укрсоцбанк», «Укргазбанк»,

«Укрексімбанк», «Ощадбанк». При цьому, варто звернути увагу, що АТ «Райффайзен банк Аваль» серед наведеного переліку являється єдиним комерційним банком. Для того, аби мати можливість більш чітко розуміти, яку роль відіграє інвестиційна діяльність банків від загального числа їх активних операцій, розглянемо динаміку вкладень українських банків у цінні папери протягом 2015-2019 рр. (рис 2.1, табл. 27.7).

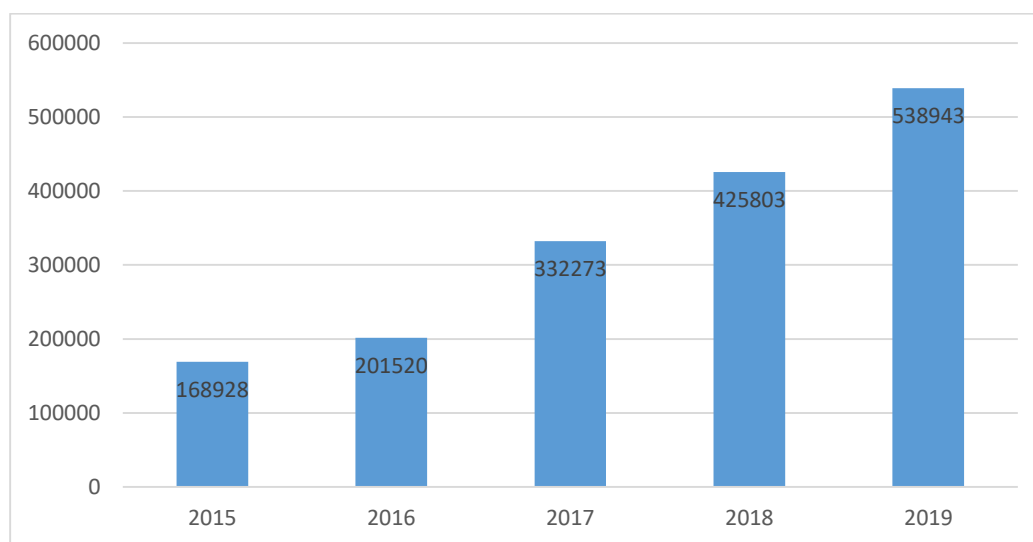

Рисунок 2.1 – Динаміка інвестування українських банків в цінні папери за період 2015-2019 рр.

Таблиця 2.7 – Аналіз вкладень українських банків у цінні папери за 2015-2019 рр.

Рік	Обсяг інвестицій, млн грн	Відхилення, %			
		2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018
2015	168928	19,3	64,9	28,1	26,6
2016	201520				
2017	332273				
2018	425803				
2019	538943				

Відповідно до даних наведених у табл. 2.7 та рис. 2.1 бачимо, що найбільший ріст обсягу вкладених коштів в інвестиційні операції відбувся у 2017 р. , відхилення становить 64,9%, що пов'язано із знеціненням національної валюти. Як бачимо, даний показник щороку зростає, це свідчить про те, що банки приділяють все більше уваги до придбання фінансових інструментів, що мають високу дохідність. Цей процес допомагає банкам розширювати та вдосконалювати свою інвестиційну діяльність.

Для проведення більш точного аналізу інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» необхідно проаналізувати загальну структуру активів банків, вкладених у цінні папери та видані кредити (табл. 2.8)

Таблиця 2.8 – Загальні активи банків України, вкладення в цінні папери та кредити надані за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
Загальні активи, млн грн	1256299	1333831	1494460	77532	160629
Вкладення у цінні папери, млн грн	332273	425803	538943	93530	113140
Питома вага, %	26,45	31,92	36,06	5,47	4,14
Кредити, млн грн	1005923	1036745	1033539	30822	-3206
Питома вага, %	80,07	77,73	69,16	-2,34	-8,57

Проаналізувавши дані табл. 2.7, 2.8 та рис. 2.1, бачимо, що протягом останніх трьох років спостерігається значне зростання показника кількісної вартості цінних паперів, проте воно значним чином не вплинуло на їх питому вагу у загальній структурі активів банку. Останні три роки банки охоче вкладають кошти у цінні папери, при цьому знижується питома вага видач

кредитних коштів. У 2019 р. даний показник знизився на 8,57%, або на 3206 млн. грн

Проводити аналіз інвестиційної діяльності банківської установи варто у порівнянні фінансових та реальних інвестицій. При тому, що переважна частка інвестиційної діяльності банку належить саме фінансовим інвестиціям, для того, аби провести коректний аналіз конкретного банку, варто розглядати інвестиції банків у дочірні компанії, а також комерційну нерухомість як реальні інвестиції. Даний метод аналізу є досить поширеним у світовій практиці та використовується з врахуванням націленості банку на здійснення інвестиційної діяльності у вигляді інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Визначити вектор направленості інвестиційної діяльності у вигляді реальних та фінансових інвестицій можна завдяки сукупності наявних банківських активів. Розглянемо динаміку структури інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» враховуючи реальні та фінансові інвестиції (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Динаміка структури реальних та фінансових інвестицій АТ «Райффайзен банку Аваль» за 2014-2018 рр., %

Рік	Питома вага фінансових інвестицій, %	Питома вага реальних інвестицій, %
2014	92,96	7,04
2015	87,76	12,24
2016	98,38	1,62
2017	98,22	1,78
2018	97,89	2,11

Аналіз динаміки структури інвестицій АТ «Райффайзен банку Аваль» дає нам можливість побачити, що існує позитивна тенденція до підвищення питомої ваги фінансових інвестицій та, відповідно, зниження реальних. Значний спад

фінансових інвестицій спостерігається лише у 2015 р., що більшою мірою пов'язано із тим, що після кризи 2014 р. досить сильно знизились ціни на комерційну та житлову нерухомість. Оскільки в даний період інвестувати кошти в нерухомість було фінансово не вигідно – даний вид активів став у цьому періоді нецікавим для банку.

На ринку банківських послуг АТ «Райффайзен банк Аваль» виступає як один із найбільш конкурентоспроможних та надійних банків фондового ринку. В період з 2014 по 2018 рр. спостерігався ріст портфелю цінних паперів банку. Із показника 8437 тис. грн у 2014 р. обсяг цінних паперів банку досяг 1127477 тис. грн у 2018 р. Таке значне зростання відбулось завдяки інвестуванню коштів у державні боргові цінні папери ОВДП, а також у облігації Казначейства США.

Проведемо аналіз динаміки інвестиційного портфелю АТ «Райффайзен банку Аваль» в період з 01.01.2017 по 01.01.2018 рр. (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Динаміка інвестиційного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» за 2017-2018 рр. [16]

Показник	Період		Відхилення
	На 01.01.2017	На 01.01.2018	
Інвестиційні цінні папери	3380399	5925271	2544872
Торгові цінні папери	808776	1127477	318701
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	0	0
Всього інвестицій в цінні папери	4189175	7052748	2863573
Інвестиційна нерухомість	160627	151860	-8767
Всього інвестицій	4349802	7204608	2854806

Виходячи із даних, наведених у табл. 2.10, можемо стверджувати, що загальний обсяг інвестицій у досліджуваній період зріс на 2854806 тис. грн. Дана зміна пояснюється тим, що відбулося зростання портфелю інвестиційних цінних

паперів зокрема на 2544872 тис. грн, а також зріс обсяг торгових цінних паперів на 318701 тис грн. В цілому, як бачимо із таблиці, обсяги інвестицій у цінні папери зріс на 2863573 тис. грн, при цьому АТ «Райффайзен банк Аваль» не інвестував кошти в асоційовані та дочірні компанії. Спостерігається незначне зниження обсягу інвестування у нерухомість на 8767 тис. грн.

АТ «Райффайзен банк Аваль» надає дилерські та брокерські послуги в будь-яких сегментах ринку цінних паперів. Проте, як бачимо, найбільш вагома доля інвестицій відведена операціям з облігаціями внутрішньої державної позики. В цілому, за останні роки АТ «Райффайзен банк Аваль» більшу увагу приділяє інвестиціям у державні цінні папери, оскільки вони є більш надійними. При цьому, банк майже повністю відмовився від операцій із корпоративними облігаціями, акціями та облігаціями місцевих позик. Це може вказувати на недостатній рівень розвитку фондового ринку.

Для того, аби провести найбільш повно оцінити інвестиційну діяльність АТ «Райффайзен банку Аваль» доцільно буде розглянути пакет банківських продуктів, які надаються клієнтам з метою здійснення інвестиційної діяльності. АТ «Райффайзен банк Аваль» є лідером у наданні ряду послуг у сфері інвестиційної діяльності. Серед продуктів банку можна виділити основні:

- інвестиційне фінансування юридичних та фізичних осіб;
- фінансування енергоефективних проектів;
- надання посередницьких послуг по придбанню облігацій внутрішніх державних позик;
- надання посередницьких послуг по проведенню операцій із цінними паперами.

Окрім цього, АТ «Райффайзен банк Аваль» надає клієнтам ОВДП у гривні та у валюті, оскільки вони являються дуже вигідним інструментом для ефективного ведення інвестиційної діяльності. Це пов'язано із тим, що ОВДП

обкладається лише військовим збором у розмірі 1,5%, при цьому податок з доходів фізичних осіб не сплачується.

АТ «Райффайзен банк Аваль» зацікавлений у здійсненні інвестицій у крупні проекти своїх клієнтів, що пов'язані із покупкою обладнання, техніки, транспорту, нерухомості, здійснення її ремонту, підвищенням виробничих потужностей, ну і, звісно ж, інвестування проектів націлених на підвищення енергоефективності. Спеціально під дані цілі банк розробив та впровадив програму, яка спрямована на підвищення енергоефективності і мінімізації витрат на електроенергію. Така програма пропонується для користування підприємствам харчової промисловості; агросфери; роздрібною та оптовою торгівлі продуктами харчування та ліками; підприємствам, що займаються виготовленням товарів першої необхідності та щоденного вжитку тощо.

Здійснюючи операції з цінними паперами АТ «Райффайзен банк Аваль» керується чинним законодавством України. Відзначимо, що банк за дорученням клієнта купує та продає йому ОВДП, акції, векселі тощо. Додатковими банківськими продуктами, пов'язаними з інвестиційною діяльністю, являється авалювання, інкасація, а також доміціляція векселів. Окрім цього АТ «Райффайзен банк Аваль» надає послуги по розробці схем оформлення розрахунків векселями.

Перед придбанням цінних паперів АТ «Райффайзен банк Аваль» надає повну професійну консультацію клієнту, допомагаючи йому визначитись та прийняти найоптимальніше рішення. Консультації банку є безкоштовними та слугують для надання високоякісних послуг клієнтам, а також х метою розширення інвестиційного портфелю. Клієнт АТ «Райффайзен банку Аваль» має можливість скористатись такими послугами, пов'язані із здійсненням операцій із цінними паперами:

1. Купівля та продаж цінних паперів. Банк надає клієнтам послуги по придбанню та продажу наявних у нього цінних паперів. АТ «Райффайзен

банк Аваль» пропонує вузькі спреда (це різниця між ціною, що отримана емітентом від посередника у процесі розміщення цінного паперу та ціною, яку сплатив інвестор), а також найбільш вигідні ціни на ринку.

2. Купівля та продаж цінних паперів по дорученню клієнта.
3. Організація випуску облігацій на зовнішньому та внутрішньому ринках. Дана послуга забезпечується наявністю у банку представництв у провідних європейській бізнес-містах (Києві, Відні, Лондоні). Окрім цього банк володіє значним досвідом у випуску та розміщенню облігацій найбільших українських організацій.

Проте, на нашу думку, недоліком здійснення інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» є те, що в жодному із доступних ресурсів не вдається знайти інформацію, що стосується вартості послуг банку на жодну із вище перелічених послуг. А також, банк не представляє більш детальну інформацію про дані послуги, та яким саме чином клієнт має можливість ними скористатись.

Отже, як ми бачимо, АТ «Райффайзен банк Аваль» займає значну частку інвестиційного ринку України, проте існують сфери, які потребують доопрацювання та розвитку.

2.3 Аналіз кредитного портфелю АТ "Райффайзен банк Аваль"

Кредитна та інвестиційна діяльність АТ «Райффайзен банку Аваль», як і будь-якого іншого банку є надзвичайно важливими аспектами для формування сприятливого економічного становища як на рівні банку, так і на загальнодержавному рівні. Наразі важко оцінити, який з даних напрямків є більш важливим та дохідним для банку, проте можна стверджувати, що найкраще вони працюють в комплексі. Тобто банк має можливість змінювати свої пріоритети з

кредитування на інвестування та навпаки в залежності від зміни рівня прибутковості та потенційних ризиків.

Кредитування інвестиційних проектів АТ «Райффайзен банк Аваль» здійснюється у декілька етапів:

- аналіз та відсів нерентабельних проектів;
- проведення кредитного аналізу потенційно успішних проектів;
- контроль за управлінням інвестиційними проектами;
- підбір інформації з метою здійснення кредитного моніторингу за подальшою діяльністю позичальника.

Проведемо аналіз дохідності кредитного портфеля АТ «Райффайзен банк Аваль» та занесемо дані до таблиці 2.14.

Таблиця 2.11 – Аналіз дохідності кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» за 2018-2019 рр.

Показники	Рік		Відхилення	
	2018	2019	Абсолюте	Відносне, %
Дохід від наданих кредитів, млн. грн.	7172	7043	-129	-1,8
Усього сума активів, млн. грн.	79147	81293	2146	2,7
Загальна сума доходів банку, млн грн	11622	13015	1393	12,0
Дохідність кредитного портфелю	0,12	0,11	-0,01	-8,3
Дохідність кредитних операцій на 1 грн. активу	0,07	0,06	-0,01	-14,3
Частка доходів від надання кредитів у загальній сумі доходів	61,7	54,1	-7,6	-12,3

З розрахунків очевидно, що спостерігається зниження дохідності кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» у 2019 р. на 8,3% у порівнянні із 2018 р. Це можна пояснити тим, що існує зменшення рівня доходу від наданих кредитів у 2013 році на 129 млн грн, або на 1,8%. При цьому, загальна сума доходу зросла на 1319 млн грн, тобто на 12%, що є доволі гарним показником. Подібне зниження дохідності говорить про неефективність управління кредитним портфелем та неправильно побудовано кредитну політику банку. Також хочемо зазначити, що дохід від наданих кредитів в загальній частці доходу банку становить станом на 2019 р. 54,1%, що на 7,6% менше, аніж у 2018 р. Це пов'язано із зниженням доходу від наданих кредитів. Слід тримати дану ситуацію під жорстким контролем, оскільки подальше зниження доходу від наданих позик в майбутньому може призвести до зменшення дохідності банку. АТ «Райффайзен банку Аваль» необхідно вжити заходів для підвищення дохідності кредитного портфеля, проте обов'язково враховувати, що підвищення дохідності може спричинити підвищення кредитних ризиків.

В процесі аналізу інвестиційної діяльності необхідно оцінювати, наскільки ризиковою є та чи інша кредитна діяльність. У разі, якщо банк, прагнучи отримати максимальні доходи будь-якими шляхами, не буде зважувати загально визначені критерії оцінки ризиків, то це може призвести до появи в кредитному портфелі великої частки проблемних кредитів.

При здійсненні аналізу кредитного портфелю та й інвестиційної діяльності банку в цілому, варто значну увагу приділити показнику кредитного ризику. Кредитний ризик це один з основних банківських показників, який потребує постійного контролю та мінімізації. Саме тому встановлюються відповідні нормативи критеріїв оцінки кредитного ризику, які ми розглянули в табл. 2.4 на прикладі АТ «Райффайзен банку Аваль» з 2016 по 2019 рр.

Таблиця 2.12 – Аналіз показників кредитного ризику АТ «Райффайзен банк Аваль» за період 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/ 2017	2019/ 2018
Норматив великих кредитних ризиків, %	11,2	20,17	9,58	8,97	-10,59
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, %	11,2	10,13	9,58	-1,07	-0,55
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій і порук, наданих одному клієнту,%	2,27	0,37	0,89	-1,9	0,52

Як бачимо з проведеного аналізу, показник нормативу великих кредитних ризиків хоч і мав тенденцію до значного зростання у 2018 р., проте у наступному періоді знизився на 10,59%. Нормативне значення даного показника має не перевищувати восьмикратний розмір регулятивного капіталу. АТ «Райффайзен банк Аваль» не перевищував дане значення в жодному із досліджуваних років, а отже на наражав себе на небезпеку концентрації даного кредитного ризику за одним клієнтом або ж групою клієнтів – групою пов'язаних осіб.

Показник максимального розміру кредитного ризику на одного клієнта має загально визначене нормативне значення на рівні 25%. АТ «Райффайзен банк Аваль» в жодному із розглянутих років не перевищив дане значення, а це означає, що він не ніс додаткові кредитні ризики, пов'язані із невиконання групою контрагентів власних зобов'язань. Окрім цього, ми бачимо, що даний показник щорічно має тенденцію до зниження, тобто банк не наражає себе на додаткові кредитні ризики.

За останнім із досліджуваних показників спостерігаємо значне зниження у 2018 р. – на 1,9% та незначний ріст на 0,52% у 2019 р. Проте в жоден із періодів банк не перевищував нормативне значення, що розраховано на рівні 5%. Отже, дані таблиці 2.4 свідчать про те, що усі нормативи максимальних ризиків за досліджуваний період були дотримані, а отже банк за останні роки робив усе можливе, аби не наражати себе на значні ризики.

Повністю позбутись кредитних ризиків неможливо, проте їх можна звести до мінімуму. Проте, таких результаті АТ «Райффайзен банк Аваль» зміг досягти за допомогою систематичного проведення ряду дій, що допомагають управляти ризиками. Даний процес складається з таких етапів:

1. Виявляє ризики на початковому етапі їх створення.
2. Прогнозує ймовірність настання небажаних подій.
3. Визначає термін тривалості даних подій.
4. Визначає гранично допустимий рівень ризику.
5. Проводить постійний жорсткий контроль за ним.

Також варто провести аналіз концентрації клієнтського кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк Аваль» за галузями економіки (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Концентрація клієнтського кредитного портфеля АТ «Райффайзен банк Аваль» за галузями економіки 2018 -2019 рр.

Клієнтський кредитний портфель	2018		2019	
	Млн грн	%	Млн грн	%
Торгівля	9568	26,9	9863	27,5
Сільське господарство та харчова промисловість	5832	16,4	6982	19,5
Транспорт та зв'язок	3089	8,7	2864	8,0
Готелі та ресторани	4027	11,3	3689	10,3
Легка промисловість	2962	8,3	2104	5,9

Продовження табл. 2.13

Індивідуальні послуги	2350	6,6	1620	4,5
Фізичні особи	4587	12,9	5531	15,4
Інші	3120	8,8	3203	8,9
Всього	35535	100	35856	100

Провівши аналіз структури кредитного портфелю у розрізі видів економічної діяльності, можна зробити висновок, що банк розподіляє інвестиційні кредитні кошти відштовхуючись від дохідності та рівня ризику даного сегменту діяльності. Таким чином, найбільшу частку в питомій вазі клієнтського кредитного портфелю становлять кредити, виділені для торгівлі та сільського господарства. Їх частки станом на 2019 р. склали у загальній структурі позик 27,5% та 19,5% відповідно. Загалом, спостерігається зниження частки усіх інших перелічених у табл. 2.13. Натомість зросли обсяги кредитування фізичних осіб на 2,5%, що свідчить про підвищення платоспроможності населення та виникнення потреби в додаткових коштах. Значну частку коштів банк виділяє на кредитування готелів та ресторанів, у 2018 р. їх частка в структурі складала 11,3%, у 2019 р. трохи знизилась до 10,3%. Найменшу частку в питомій вазі клієнтського кредитного портфелю складають кредити на індивідуальні послуги та легку промисловість.

Отже, в підсумку можемо зазначити, що кредитний портфель АТ «Райффайзен банк Аваль» складається із комерційних кредитів, овердрафтів, споживчих кредитів та дебіторської заборгованості за фінансовою орендою. Проаналізувавши структуру кредитного портфелю банку у розрізі видів економічної діяльності нам вдалось з'ясувати, що банк інвестує вкладення виходячи посилаючись на рівень доходності та ризику певного сегменту. Кредити переважно спрямовані у торгівлю, сільське господарство та харчову промисловість, діяльність готелів та ресторанів і у сферу транспорту та зв'язку.

Значну частку займає кредитування фізичних осіб. Крім того, АТ «Укрексімбанк» надає кредити й іншим галузям економіки, проводячи перед цим детальну їх оцінку та визначаючи ризики, що пов'язані із даним сегментом.

Висновки до другого розділу

В даному розділі ми провели аналіз фінансово-економічного стану АТ «Райффайзен банк Аваль», а саме: оцінили динаміку активів, провели аналіз ліквідності та кредитного ризику, проаналізували структуру та динаміку зобов'язань. Також ми проаналізували динаміку інвестування українських банків у цінні папери, розглянули структуру інвестиційного портфелю АТ «Райффайзен банку Аваль» та оцінили динаміку реальних та фінансових інвестицій. В третій частині розділу ми запропонували основні методи оптимізації інвестиційної діяльності досліджуваного банку.

Отже, проаналізувавши фінансово-економічний стан АТ «Райффайзен банку Аваль» нам вдалось зробити висновок, що протягом останніх трьох років спостерігається тенденція до зростання активів. Це свідчить про те, що банк стає все більш стабільним та фінансово успішним. Також протягом досліджуваного періоду вирости обсяги виданих кредитів на 1939 млн грн., при цьому зростає частка видачі кредитних коштів фізичним особам. Аналіз показників рентабельності показав, що банк наразі виконує показники ліквідності та має фактичне їх перевищення над нормативними значеннями. Проте, протягом досліджуваного періоду спостерігається тенденція до зниження деяких показників. Тому банку необхідно звернути на це увагу та не допустити зниження ліквідності нижче нормативного рівня.

При проведенні аналізу кредитного ризику з'ясувалось, що АТ «Райффайзен банк Аваль» в жодному із розглянутих років не ніс додаткові кредитні ризики. Аналіз структури зобов'язань показав, що основним джерелом залучення коштів до банку являються кошти фізичних осіб до запитання, приріст яких становить 198,86%.

Аналіз динаміки структури інвестицій АТ «Райффайзен банку Аваль» показав, що існує позитивна тенденція до підвищення питомої ваги фінансових інвестицій та, відповідно, зниження реальних.

Проведений аналіз дав нам можливість зробити висновок, що на ринку банківських послуг АТ «Райффайзен банк Аваль» виступає як один із найбільш конкурентоспроможних та надійних банків фондового ринку. В період з 2014 по 2018 рр. спостерігався ріст портелю цінних паперів банку. Із показника 8437 тис. грн у 2014 р. обсяг цінних паперів банку досяг 1127477 тис. грн у 2018 р. Таке значне зростання відбулось завдяки інвестування коштів у державні боргові цінні папери ОВДП, а також у облігації Казначейства США.

3 ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ТА РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

3.1 Обґрунтування напрямів удосконалення інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль»

Постійною актуальною проблемою сучасної економіки, що спонукає організації, включаючи банки, постійно удосконалювати свої результати – це ріст конкуренції на ринку надання послуг клієнтам. АТ «Райффайзен банк Аваль» також на постійній основі бере участь у цій боротьбі. Ефективна реалізація та управління інвестиційною діяльністю – це один із основних чинників, який допомагає банку підвищувати рівень власної конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. Окрім цього, чим ефективнішою буде інвестиційна діяльність банку, тим більш довгостроковим та успішним буде його функціонування. Правильне управління інвестиційною діяльністю допомагає банку ефективно використовувати фінансові активи, покращувати показники власної ліквідності та стійкості, а також здійснювати контроль та регулювання фінансових ризиків.

Проте наразі існує ряд умов, що негативно впливають на покращення інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль»:

- найбільшою уставленою проблемою є постійна недовіра до банківських та кредитних установ через минулий негативний досвід та, як результат, недостатня задоволеність споживчого попиту на послуги банку;
- проблеми, пов'язані з інфраструктурою фондового ринку;
- економічні проблеми на загальнодержавному та загальносвітовому рівнях (мова йде про рівень інфляції, хоча за останні роки можемо спостерігати

тенденцію до зниження, що є позитивним фактором, проте він і досі знаходиться на незадовільному рівні; значні ризики, пов'язані із кредитуванням реального сектору економіки; обмеження ресурсних можливостей банку; часті зміни відсоткових ставок; постійне коливання ціни на активи банку);

- проблеми недосконалості нормативної бази України, яка регулює банківську діяльність та можливість ведення контролю за її діями, а також довготривала невирішеність серйозних проблем податкового законодавства та їх невідповідність один одному;
- занадто повільний розвиток фондового ринку України, та як наслідок, обмеженість фінансових інструментів, що знаходяться та обертаються на ньому;
- закритість державного ринку цінних паперів, що є найбільш надійними та ліквідними для малих та середніх інвесторів (це створює проблеми на самому ринку та стримує інвестиційну діяльність самого банку та знижує рівень вмотивованості його виходити на даний ринок, що породжує серйозні фінансові проблеми).
- наявність проблеми збільшення прозорості ринку та зростання його інформаційної відкритості.

Тобто, ми можемо зробити висновок, що основною проблемою розвитку інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» є низько ефективна функціональність фондового ринку та високий рівень привабливості до розміщення ресурсів банку альтернативними способами.

Для того аби краще розуміти існуючі проблеми фондового ринку України необхідно розглянути його історію. До 2008 року спостерігалось зростання розвитку фондового ринку України, зокрема, завдяки притоку іноземного капіталу. Проте, кризи 2008-2009 та 2014-2015 рр. дуже негативно повпливали на фондовий ринок та нівелювали результати його зростання за останні 6-7 років.

У 2017 р. загальний обсяг торгів на фондовому ринку зростає на 367% та агентство «Bloomberg» визнає ФР України найбільш швидкозростаючим на той момент у світі та повідомляє, що за один рік його розширення відбулось на рівні 80% [33]. Проте, варто зауважити, що при складанні даного рейтингу була використана низька база порівняння.

Структура торгав у 2017 році мала такий вигляд:

- 57,5% - ОВДП;
- 12,8% - акції;
- 23,6% - ф'ючерси;
- 5,7% - корпоративні облигації [35].

Агенство «Bloomberg» вважає, що основними причинами такого покращення є відновлення економічної ситуації в державі та зростання вартості сировини, що є основою українського експорту.

Починаючи з 2018 р. та станом на 01.05.2020 р. спостерігається стабільне зростання фондового ринку України та збільшення операцій на ньому. У 2020 р ПФТС склав 500,14 [17]. Проте не зважаючи на стабільне зростання в останні роки, прогнози деяких експертів не такі втішні, як могло б здаватись. Деякі із них переконані, що фондовий ринок, як такий, наразі в Україні відсутній. На їхню думку існує платформа, що виступає ресурсом для торгівлі ОВДП з метою збагачення держбюджету. Останнім часом, корпоративні цінні папери не користуються великим попитом на торгах, а кількість емітентів та випусків постійно знижується. Цю ж ситуацію ми спостерігали і при аналізі інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль», тобто наразі банк не віддає перевагу корпоративним цінним паперам через зниження рівня попиту та них.

Одним із таких експертів виступає Олександр Охріменко – президент Українського аналітичного центру. Він вважає, що стан фонового ринку України є як ніколи критичним, так як реально починаючи із 2008 р. ситуація істотно не

змінювалась, так само, як і економічне становище країни в цілому, хоча пройшло вже чимало років.

Вчені та науковці, що займаються вивченням фондового ринку виділяють такі його проблеми:

- занадто жорсткий валютний контроль (отримання великої кількості ліцензій для виведення коштів за кордон, пред'явлення великого переліку документів для зарахування валюти тощо);
- складність для виходу на ринок закордонних емітентів (необхідно мати відкритий інвестиційний рахунок у банку, рахунок у цінних паперах в депозитарній установі, укласти брокерський договір з торговцем цінних паперів і т. д.)
- недосконалість корпоративного управління, неконтрольована якість фінансової звітності та аудиту, перекручена вартість активів емітентів);
- високий рівень обороту «сміттєвих» цінних паперів (це свідчить про високий рівень корупції та низьку ефективність регулювання ринку, оскільки, що не дає можливості здійснювати реальні торги працюючим емітентам);
- проблеми законодавчої бази та її недосконалість.

Ще однією проблемою є те, що на українському фондовому ринку відсутній високий платоспроможний попит. Та оскільки у населення за довготривалий період ставалися випадки втрати власних інвестиційних коштів, тому на фоні цього знижується рівень довіри до банку та зникає вмотивованість вкладати власні кошти у банківські установи а фондові ринки. Внаслідок цього на фондовому ринку залишається дуже мало справді якісних емітентів, так як більшість із них ідуть з ринку та залучають капітал у іноземні біржі. Цьому сприяє також і низька ліквідність ринку. Тому наразі фондовий ринок не здатен

в повній мірі виконувати свою основну функцію – підвищення рівня розвитку економіки та акумулювання фінансових ресурсів.

Оздоровлення фінансового ринку відбувається на законодавчому рівні за рахунок прийняття ряду законів, метою яких є стимулювання активності емітентів на ринку. Проте реальний розвиток фондового ринку залежить від оперативності впровадження довгострокових інструментів, що сприятимуть накопиченню капіталу. На першому етапі відновлення фондового ринку необхідно розробити накопичувальну пенсійну систему, що допоможе активізувати ринок облігацій та акцій. Надалі доцільним буде продовження процесу лібералізації регулювання та підвищення інструменту захисту прав акціонерів.

Отже, ми бачимо, що розвиток інвестиційної діяльності банків тримається переважно чинниками макроекономічного характеру. Дані чинники впливають і на інвестиційну діяльність АТ «Райффайзен банку Аваль» та на обсяг проведення операцій із цінними паперами зокрема. Нажаль, повпливати безпосередньо на рівні банку на дані проблеми неможливо, вони мають бут вирішені на макрорівні. Проте, банк може прийняти заходів щодо часткового збереження себе від інвестиційних ризиків, що пов'язані із цими проблемами. Для цього необхідно:

- 1) розробити ефективну інвестиційну стратегію;
- 2) використовувати теорію портфельного інвестування;
- 3) забезпечувати взаємодію банків на інвестиційному ринку;
- 4) застосовувати системний підхід при управлінні ризиками по активних та пасивних банківських операціях.

3.2 Пропозиції щодо удосконалення та оптимізації процесу управління інвестиційною діяльністю

У процесі ведення банком інвестиційної діяльності його спіткають різноманітні ризики, що загрожують зниженню рівня ліквідності, прибутковості, можуть знижувати ефективність розміщеного капіталу та негативно впливати на інвестиційну діяльність в цілому. Основним методом оптимізації управління інвестиційною діяльністю є мінімізація та усунення пов'язаних із процесом її реалізації ризиків. Тому банку варто на постійній основі проводити аналіз ризиків та вчиняти дії щодо їх усунення. На нашу думку, існує три основні шляхи, сприяють процесу удосконалення управління інвестиційної діяльності та підвищення економічного ефекту інвестицій:

- здійснення планування інвестиційної діяльності та її контроль;
- здійснення регулювання інвестиційної діяльності та її стимулювання;
- проведення інвестиційного аналізу та прогнозування.

Зазначимо, що АТ «Райффайзен банк Аваль» інколи стикається із проблемою, що пов'язана із відхиленням планових показників діяльності від фактичних. Для того, аби не допускати таких відхилень, за ними ведеться постійний жорсткий контроль. Під контролем ми розуміємо систематичну перевірку виконання фактичних результатів та порівняння їх із плановими показниками. Далі відбувається визначення відхилень, проводиться аналіз, чому саме вони виникли, прогноуються можливі наслідки та, за необхідності, вживаються заходи по усуненню даних відхилень на покращення результату.

На даному етапі управління інвестиційною діяльністю визначається її ефективність та безпека, що залежать від кваліфікованості та досвіду працівника, на якого покладається обов'язок встановлення суттєвих та несуттєвих відхилень. Суттєві відхилення необхідно оперативно та ретельно вивчити та дослідити. Адже нерідко відхилення виникають в результаті здійснення прорахунку у

плануванні або ж в процесі прийняття управлінських інвестиційних рішень. Тому АТ «Райффайзен банк Аваль» розуміє, що контроль в даному випадку є найнеобхіднішим інструментом для досягнення ефективності інвестиційної діяльності та покликаний визначати, наскільки правильними та обґрунтованими є інвестиційні рішення та як вони здійснюються за вартістю та у часі. Тобто контроль виступає гарантом виконання планових показників. Для забезпечення ефективності функції контролю в АТ «Райффайзен банк Аваль» використовуються такі принципи як своєчасність, відповідальність, законність, безперервність, точність та повнота інформації.

Контроль банківських інвестицій АТ «Райффайзен банк Аваль» здійснюється на двох рівнях: загальнодержавному, або зовнішньому, на який банк впливу не має, або ж на внутрішньому (загально банківському). Зовнішній контроль направлений на банк зі сторони контролюючих органів - ДПІ, НБУ, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Окрім цього АТ «Райффайзен банк Аваль» підлягає перевірці зовнішніх незалежних аудиторських компаній щороку. Саме тому банк проводить більш жорсткий контроль на внутрішньому рівні, аби уникнути наявності помилок під час аудиторської перевірки.

Внутрішній контроль АТ «Райффайзен банку Аваль» здійснюється безпосередньо банком для перевірки виконання інвестиційних планів , а також управлінських рішень у інвестиційній діяльності. За здійснення внутрішнього контролю в АТ «Райффайзен банк Аваль» відповідають відділи:

- внутрішнього аудиту;
- обліку інвестиційних операцій банку;
- моніторингу та контролю виконання інвестиційних банківських операцій
- загального діловодства та контролю.

Перевірка інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» є ще одним елементом процесу її оптимізації що включає систематичний контроль приросту або зниження рівня показників інвестиційної діяльності та визначає відхилення фактичних результатів від планових. Варто також зазначити, що планування та контроль інвестиційної діяльності є взаємопов'язаними функціями. Тобто процес планування передбачає контроль за виконанням запланованих результатів та навпаки – функція контролю базується на майбутній розробці планів діяльності та визначенні помилок.

Ефективність управління банківськими інвестиціями залежить в першу чергу від можливості банку вчасно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. АТ «Райффайзен банк Аваль» досягає цієї ефективності завдяки функції регулювання, або, якщо бути точнішими, саморегулювання. Під саморегулюванням мається на увазі діяльність, що включає в себе зміну кількісних і якісних показників інвестиційної діяльності банку.

Так як зазвичай відхилення від бажаного результату виникають через ризики, що виникають у банку, то функція регулювання необхідна, в першу чергу, для можливості здійснювати ефективно управління інвестиційними ризиками АТ «Райффайзен банку Аваль». Загалом ризики прийнято поділяти на внутрішні та зовнішні. На рис. 2.1 ми зобразили основні ризики, з якими стикається АТ «Райффайзен банк Аваль». Зазначимо також, що зовнішні ризики неможливо контролювати зі сторони банку, тому йому доводиться лише реагувати на них та корегувати інвестиційну діяльність відповідно до змін. Внутрішні ризики виникають за рахунок змін у внутрішньому середовищі банку та піддаються повному контролю. Тобто негативні наслідки, що залишаються після внутрішніх ризиків, можна мінімізувати.

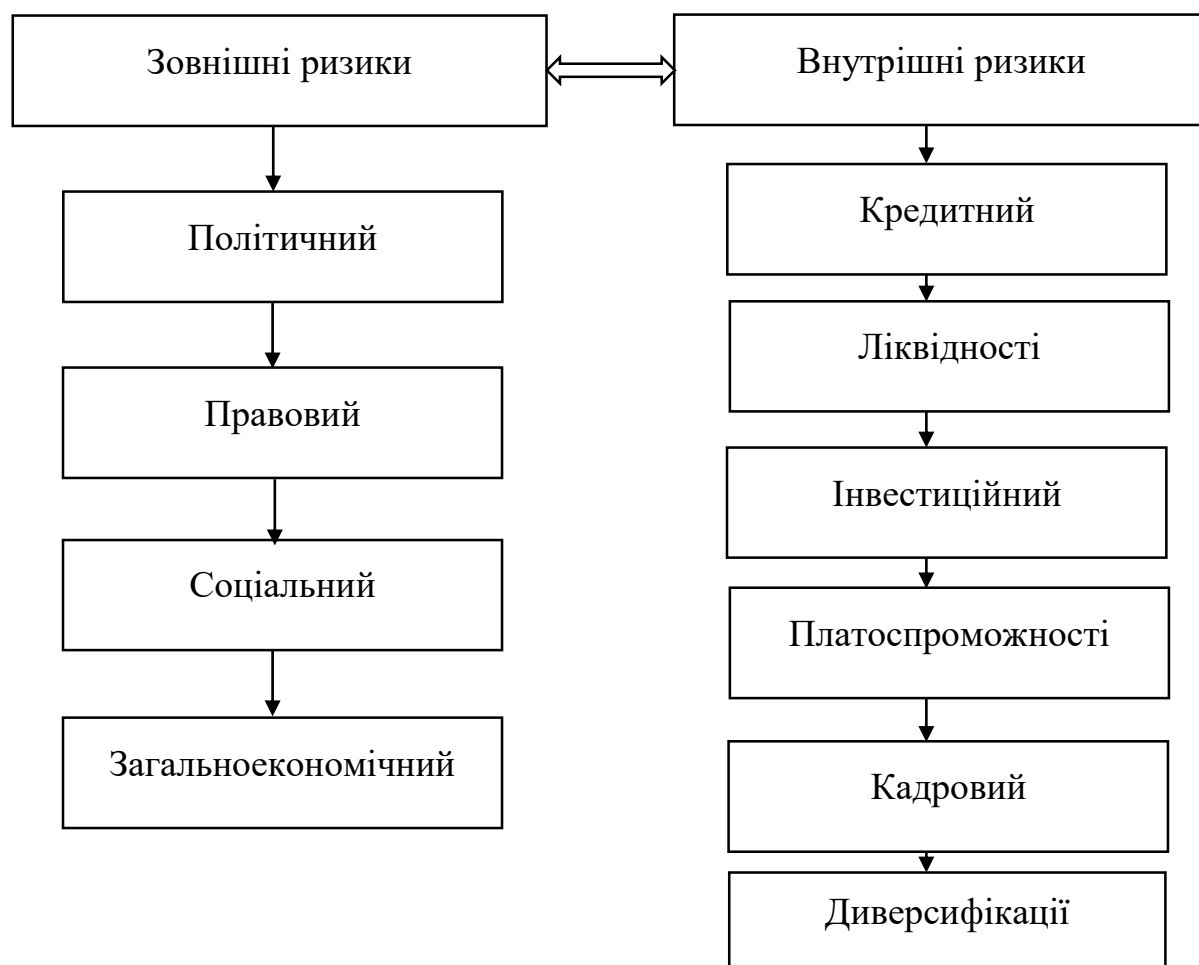

Рисунок 2.1 – Ризики, що впливають на інвестиційну діяльність АТ «Райффайзен банку Аваль»

Ще однією функцією, що сприяє оптимізації процесу здійснення інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» є стимулювання. Функція стимулювання являє собою сукупність заходів, спрямованих на зростання інвестиційної активності банку. На нашу думку, основними методами стимулювання інвестиційної діяльності банку на рівні держави, що сприятимуть її оптимізації є:

- зниження рівня податкового навантаження, особливо у напрямку довгострокового кредитування;
- зниження податкових ставок для банку, який інвестує кошти у розвиток інновацій та науки;

- покращення умов страхування інвестиційних ризиків для мотивування банку до видачі довгострокових кредитів;
- перегляд системи іпотечних кредитів, а також сприяння розвитку внутрішнього ринку іпотечних паперів;
- забезпечення належних умов для розвитку інвестиційної діяльності у зонах, де введено режим інвестиційної діяльності для суб'єктів господарювання.

Державний вплив на інвестиційну діяльність АТ «Райффайзен банку Аваль» є значним та здійснюється за рахунок формування законодавчої, нормативної та податкової бази за рахунок контролю, стимулювання та регулювання інвестиційної діяльності.

Отже, розглянуті вище інструменти управління інвестиційною діяльністю дають змогу АТ «Райффайзен банку Аваль» оптимізувати інвестиційну діяльність та підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку України.

Ще одним напрямом оптимізації інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль», який ми б хотіли розглянути, є чіткий аналіз ефективності окремих інвестиційних проектів. Даний вид аналізу побудований на визначенні показників, що визначають ефективність проекту та є основним джерелом інформації, що необхідна для прийняття рішення стосовно вкладення коштів у певний інвестиційний проект. Цей аналіз здійснюється на основі оцінки усіх аспектів зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційного проекту, що можуть бути виявленими у процесі його реалізації та включає фінансові, маркетингові, технологічні та інформаційні елементи його забезпечення.

Для оптимізації здійснення інвестиційної діяльності ми пропонуємо банку переглянути орієнтацію портфелю корпоративних цінних паперів лише на цінні папери організацій базових галузей промисловості та додати до портфелю акцій банку підприємств інших галузей промисловості, що показують високий

результат за показниками ефективності фінансово-господарської діяльності та являються для банку найбільш вигідними у сфері портфельного інвестування.

Також ми радимо звернути увагу на частку ОВДП (облігації внутрішньої державної позики) у портфелі цінних паперів та подбати про її збільшення, а також про зростання зовнішніх боргових зобов'язань. Дана методика допоможе АТ «Райффайзен банку Аваль» покращити результативні показники інвестиційного портфелю по двох напрямках одразу – по напрямку ринку та по напрямку дохідності. При виборі організації для інвестування банку слід звертати особливу увагу на перспективи росту та покращення показників поточної діяльності, а не на неоціненність цінних паперів. Тобто, усі інвестиції АТ «Райффайзен банку Аваль» повинні бути основані на серйозних фундаментальних дослідженнях.

Якщо враховувати аналіз та оцінку інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль», то для її оптимізації йому слід:

1. Постійно залучати фізичних осіб до інвестиційної діяльності. АТ «Райффайзен банку Аваль» варто врахувати, що населення України схильне інвестувати кошти у депозити та нерухомість. Проте починаючи з 2019 р. постійно спостерігається спад облікової ставки НБУ, що в подальшому впливає на зниження відсоткових ставок по банківським депозитам. Після карантинних подій облікова ставка НБУ знизилась до критично низького рівня, тому наразі клієнти зацікавлені у пошуку інших об'єктів інвестування, які забезпечать їм стабільний високий дохід. Тому варто взяти до уваги ці події та посприяти розробці інвестиційних програм для клієнтів – фізичних осіб. Аби зацікавити клієнта умови та тарифи інвестування варто розмістити на головному сайті банку, чого досі не було зроблено.
2. Розширити мережу консультування потенційних інвесторів кваліфікованими працівниками спеціальних підрозділів, пов'язаних

із інвестуванням. Наразі така можливість доступна тільки клієнтам у великих Українських містах (Київ, Львів, Одеса тощо). Це зупиняє процес розвитку інвестиційного портфелю банку, оскільки у більшості потенційних клієнтів немає можливості детально ознайомитись із умовами АТ «Райффайзен банку Аваль» та отримати якісну консультацію. Банку варто розробити систему заходів, пов'язаних із залученням клієнтів поза межами великих міст та подбати про збереження та розширення клієнтської бази.

3. Провести більш плідну роботу по інформуванні корпоративних клієнтів щодо інвестиційних можливостей банку. А нашу думку, варто надати більш розширену інформацію щодо діючих тарифів на сайті банку, в мережі Інтернет, за необхідності – залучити рекламну кампанію. Гарним варіантом було би проведення семінарів, конференцій для діючих та нових корпоративних клієнтів, для того, аби ознайомити їх із максимально широким спектром інвестиційних послуг. Оскільки великою проблемою є те, що зазвичай директорам великих організацій не вистачає часу на самостійне ознайомлення із даною інформацією та в результаті, вони не використовують окрім депозитів ніякі інструменти інвестування.

Також ми пропонуємо АТ «Райффайзен банку Аваль» оновити систему заходів спрямовану на підвищення ефективності здійснення інвестиційної діяльності. На нашу думку, банку варто залучити до управління внутрішній аудит, який буде задіяний у визначенні ефективності функції контролю та аудиту ризик-менеджменту інвестиційної діяльності. Також варто розробити план створення комітету управління активами та пасивами банку (КУАП), який спеціалізуватиметься на аналізі собівартості пасивів та прибутковості активів. До функцій КУАП також належатиме: управління ризиками (відсотковим, ринком ліквідності та ринковим ризиком), розробка процентної політики банку,

забезпечення відповідності строковості активів та пасивів. Також варто долучити до управління інвестиціями казначейство. На нього буде покладено функції щоденної оцінки ліквідності; визначення та аналіз грошових потоків, що надходять від різних підрозділів банку у його внутрішньому середовищі; проводити систематичний контроль по дотриманню лімітів.

Дана система є більш продуктивною для банку, оскільки націлена на комплексний контроль за веденням інвестиційної діяльності та передбачає визначення ризиків на різних рівнях контролю, що сприятиме більш вірогідного їх уникнення або усунення. При цьому, діюча система заходів АТ «Райффайзен банку Аваль» більше спрямована на оцінку кредитних ризиків, що виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності.

Дана система заходів розроблена на основі світової банківської методології та зорієнтована на своєчасне виявлення ризиків та їх усунення. АТ «Райффайзен банк Аваль» при застосуванні даної системи матиме змогу більш чітко оцінювати інвестиційне становище банку на усіх етапах його здійснення. Також, це вплине на зростання рівня ефективності інвестиційного портфелю банку, оскільки ризики є основним фактором, що впливає на прибутковість.

Враховуючи все вищесказане, ми систематизували запропонований нами ряд заходів, що сприятимуть удосконаленню та оптимізації інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль» (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 - Рекомендації щодо удосконалення та оптимізації інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банку Аваль»

№	Назва заходу	Короткий зміст	Прогнозований результат
1	Перегляд орієнтації портфелю корпоративних цінних паперів	Варто переглянути орієнтацію портфелю корпоративних цінних паперів лише на цінні папери організацій базових галузей промисловості та додати до портфелю акцій банку підприємств інших галузей промисловості.	Допоможе банку залучити організації галузей, що показують високий результат за показниками ефективності фінансово-господарської діяльності та являються для банку найбільш вигідними у сфері портфельного інвестування;
2	Збільшення частки ОВДП у портфелі цінних паперів	Необхідно звернути увагу на частку ОВДП (облігації внутрішньої державної позики) у портфелі цінних паперів та подбати про її збільшення, а також про зростання зовнішніх боргових зобов'язань.	Реалізація даної рекомендації допоможе АТ «Райффайзен банку Аваль» покращити результативні показники інвестиційного портфелю по двох напрямках одразу – по напрямку ринку та по напрямку доходності.
3	Залучення фізичних осіб до інвестиційної діяльності	Діагностика потреб товариства у навчанні та підвищенні кваліфікації особового складу. Підвищення кваліфікації та навчання персоналу в залежності від категорій працівників	Покращення кадрового забезпечення управління конкурентними перевагами й створення необхідних передумов для впровадження методик управління конкурентними перевагами товариства

Продовження табл.3.1

4	Розширення мережі консультування потенційних інвесторів	Розробити систему заходів, пов'язаних із залученням клієнтів поза межами великих міст	Забезпечить банку збереження та розширення клієнтської бази
5	Вдосконалення інформування корпоративних клієнтів щодо інвестиційних можливостей банку	Надати більш розширену інформацію щодо діючих тарифів на сайті банку, в мережі Інтернет, за необхідності – залучити рекламну кампанію. Гарним варіантом було би проведення семінарів, конференцій для діючих та нових корпоративних клієнтів, для того, аби ознайомити їх із максимально широким спектром інвестиційних послуг.	Допоможе залучати нових клієнтів, спростить процеси консультацій та в результаті сприятиме на зростання загальної дохідності банку
6	Оновлення системи заходів спрямованих на підвищення ефективності здійснення інвестиційної діяльності	Залучити до управління внутрішній аудит, який буде задіяний у визначені ефективності функції контролю та аудиту ризик-менеджменту інвестиційної діяльності. Та розробити план створення КУАП	Буде здійснюватися більш комплексний контроль за веденням інвестиційної діяльності, який передбачає визначення ризиків на різних рівнях контролю, що сприятиме більш вірогідного їх уникнення або усунення

Отже, запропоновані заходи дозволять АТ «Райффайзен банку Аваль» підвищити власну конкурентоспроможність, розширити клієнтську мережу, підвищити рівень обсягу операцій на фондовому ринку по дорученню клієнтів, та в результаті збільшити комісійні доходи.

ВИСНОВКИ

В процесі виконання даної дипломної роботи було з'ясовано, що інвестиційна діяльність банку відіграє одну із найважливіших ролей у загальній системі управління бізнесовою діяльністю. Банк виступає ключовим учасником інвестиційних відносин та акумулює великі обсяги фінансових ресурсів за допомогою використання кредитних і фінансових ресурсів та передає їх наступним учасникам інвестиційної діяльності, що сприяє фінансово-економічному розвитку держави. Саме тому дана сфера потребує значної уваги.

Як ми з'ясували, на даний момент існує безліч визначень поняття «інвестиційної політики». Проте згідно проведених досліджень, ми можемо стверджувати, що банківська інвестиційна політика – це частина основної банківської політики, яка націлена на визначення пріоритетних напрямків інвестиційної діяльності та їх регулювання задля досягнення основної мети банку та раціонального використання його ресурсів із мінімізацією виникнення ризиків.

У процесі розробки інвестиційної політики банк керується рядом принципів. Інвестиційна політика банку в першу чергу пов'язана з управлінням портфелем цінних паперів. Та основною його метою є отримання максимальних доходів із мінімальною можливістю виникнення ризиків.

В даній дипломній роботі ми дослідили інвестиційну діяльність АТ «Райффайзен банк Аваль» та з'ясували, що він веде активну діяльність на фондовому ринку. Підсумовуючи результати проведеного аналізу ми можемо зауважити, що інвестиційний портфель АТ «Райффайзен банку Аваль» включає цінні папери НБУ, а також цінні папери в портфелі на продаж, до погашення та в торговому портфелі.

Фінансово-економічний стан АТ «Райффайзен банку Аваль» є стабільно високим, про що нам говорить зростання обсягу активів, зобов'язань та власного

капіталу. В цілому банк є достатньо надійним, захищеним та стабільним. Нормативи, встановлені Національним банком України виконуються в повному обсязі. Також, в процесі проведення аналізу кредитних ризиків ми з'ясували, що АТ «Райффайзен банк Аваль» за останні роки не наражає себе та клієнтів на додаткові ризики.

На сьогоднішній день АТ «Райффайзен банк Аваль» є одним із лідерів інвестиційного ринку. Ми з'ясували, що динаміка обсягу інвестиційного портфелю є позитивною та має тенденцію до зростання. Банк щороку прикладає зусиль для зростання обсягів вкладень в інвестиційні цінні папери. Окрім цього, варто зазначити, що інвестиційна політика АТ «Райффайзен банк Аваль» є достатньо ефективною та здійснюється з урахуванням діючого законодавства України.

Після проведення аналізу інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль» ми можемо зробити висновок, що наразі банк зацікавлений у збільшенні обсягів інвестиційної діяльності, про що свідчить систематичне зростання вартості портфелю цінних паперів. В період з 2014 по 2018 рр. спостерігався ріст портфелю цінних паперів банку. Із показника 8437 тис. грн у 2014 р. обсяг цінних паперів банку досяг 1127477 тис. грн у 2018 р. Таке значне зростання відбулось завдяки інвестуванню коштів у державні боргові цінні папери ОВДП, а також у облігації Казначейства США. Обсяг інвестицій у 2018 р. збільшився на 2854806 тис. грн у порівнянні із 2016 р. Це пов'язано із тим, що відбулось збільшення обсягу інвестиційних цінних паперів на 2544872 тис. грн. та торгових цінних паперів на 318701 тис. грн. При цьому банк не інвестував кошти у дочірні та асоційовані компанії. Також ми з'ясували, що обсяг інвестицій у нерухомість знизився на 8767 тис. грн. Це пов'язано із нестабільністю ринку нерухомості та, як результат, зниження рівня зацікавленості до інвестування туди власних коштів.

АТ «Райффайзен банк Аваль» надає брокерські та дилерські послуги на ринку цінних паперів для своїх клієнтів. Проте, як нам вдалось з'ясувати протягом трьох останніх років більша увага приділяється здійсненню операцій з облігаціями внутрішніх державних позик. Банк фактично призупинив ведення діяльності з корпоративними облігаціями, облігаціями місцевих позик та акціями, що говорить нам про те, розвиток фондового ринку України знаходиться на досить низькому рівні та попри це, зростає цікавість банку до державних цінних паперів.

Також ми визначили, що значний вплив на оптимізацію інвестиційних процесів АТ «Райффайзен банк Аваль» мають державні процеси. Банку досить складно контролювати ситуацію на ринку цінних паперів в наявних умовах, проте нами було запропоновано ряд заходів по контролю інвестиційної діяльності на внутрішньобанківському рівні, що допоможуть уникнути додаткових ризиків.

На превеликий жаль, не зважаючи на те, що АТ «Райффайзен банк Аваль» виступає одним із лідерів інвестиційного ринку, існує ряд недоліків, з якими можна стикнутись у процесі здійснення інвестиційної діяльності. От наприклад на офіційному сайті банку фактично відсутня розширена інформація щодо всіх інвестиційних послуг, що пропонуються клієнтам. На сайті банку також відсутня інформація щодо вартості банківських інвестиційних послуг. Підсумовуючи, усе перелічене знижує вірогідність стрімкого розвитку АТ «Райффайзен банк Аваль» на інвестиційному ринку.

Для того, аби сприяти зростанню ефективності інвестиційної діяльності АТ «Райффайзен банк Аваль» ми пропонуємо:

- провести ряд заходів, аби залучати клієнтів - фізичних осіб до інвестиційної діяльності банку;

- надати можливість більшій кількості потенційним інвесторам, що знаходяться поза межами крупних міст отримувати консультації кваліфікованих спеціалістів по інвестуванню;
- забезпечити наявність більшої кількості інформації щодо інвестиційних можливостей корпоративних клієнтів на сайті банку та вказати діючі тарифи на дані послуги.

Отже, дані рекомендації, на нашу думку, дозволять АТ «Райффайзен банк Аваль» сприяти розширенню клієнтської мережі, підвищити власну конкурентоспроможність та збільшити обсяг операцій на фондовому ринку на доручення клієнтів і як результат – нарощувати рівень комісійних доходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акуленко В. Л. Аналіз теоретичних підходів до управління інвестиційною діяльністю підприємства / В. Л. Акуленко, І. В. Новикова // Вісник СумДУ. Серія “Економіка”. – 2012. – № 3. – С. 67
2. Асоціація Українських Банків. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://aub.org.ua/>
3. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций [пер. с англ.] / В. Беренс, П. М. Хавранек. – М.: АОЗТ “Интерэксперт”, Инфра-М, 1995. – 528 с.
4. Белова І .В. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності банку (на прикладі ПАТ КБ «Приватбанк») / І.В. Белова, Ю.Л. Гайдук // Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 листопада 2017 р., м. Суми). – Суми : Сумський державний університет, 2017. – С. 222- 226.
5. Болдова А.А., Романова. Г.І. Інвестиційна діяльність банків України // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, № 1, 2013 – С.6-13.
6. Брежнева-Єрмоленко О. В. Детермінанти інвестиційної діяльності комерційних банків / О. В. Брежнева-Єрмоленко, О. В. Золотарьова, К. О. Москаленко // Економіка і суспільство, 2018. - № 19. – С. 948-954
7. Бутко М.П., Бутко М.Ю., Дітковська М.Ю. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник /М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.; за заг. ред. М. П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 480 с.
8. Водянов У. Новые инструменты государственного регулирования инвестиций / У. Водянов // Проблемы теории и практики управления – 2004. – № 5. – С. 94–95.

9. Герасимова С. В. Управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств в умовах ринкової трансформації економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / С. В. Герасимова. – К., 2009. – С. 31
10. Гітман Л. Дж. Основи інвестування [пер. з англ.] / Л. Дж. Гітман, М. Д. Джонк. – М. : Діло, 1999. – 1008 с.
11. Гриньов А. В. Теоретичні засади управління інвестиційною діяльністю машинобудівного підприємства [Електронний ресурс] / А. В. Гриньов. – [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik.
12. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства / І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих та ін. – К.: Центр навч. літ-ри, 2006. – С. 362
13. Єпіфанова І. Ю. Підвищення якості інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств Вінниччини / І. Ю. Єпіфанова // Економічний простір. – 2009. – № 23/2. – С. 287–288
14. Житар М. О. Державна політика регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності банків України / М. О. Житар, Ю. В. Ананьєва // Науковий вісник Ужгородського Університету, 2019. – № 1 (53). – С. 163-167. [Електронний ресурс] - Режим доступу: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1\(53\).163-167](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1(53).163-167).
15. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.
16. Звіти банку. Офіційний сайт Райффайзен банк Аваль. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://ex.aval.ua/about/bank_reports/
17. Індекси акцій. Параметри індексу ПФТС. Офіційний сайт біржі ПФТС. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes>

- 18.Калусенко В. В. Аналіз інвестиційного портфеля банків України та стратегія управління ним / В. В. Калусенко // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України, 2019. – № 1. – С. 63-78. – DOI 10.33244/2617-5940.1.2019.63-78.
- 19.Кириченко О. Діяльність інвестиційних банків в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О. Кириченко // Банківська справа. – 2008. – №2. – С. 57- 72.
- 20.Кравчук І.С. Особливості реалізації банками інвестиційної політики на ринку цінних паперів України. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, № 1, 2012 – С. 212
- 21.Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. - Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2001. – С. 87-94.
- 22.Луців Б. Оцінка ризиків кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків / Б. Луців, О. Заславська // Світ фінансів, 2013. – № 1. – С. 18-28.
- 23.Мазикова Е. В. Инвестиции банков в ценные бумаги: сущностный аспект и тенденции развития в современных условиях. / Е. В. Мазикова, Н. Н. Юманова. // Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз, 2015. – № 6 (42). – С. 185-202.
- 24.Мазняк В. М. Особенности организации и регулирования деятельности банков на рынке ценных бумаг: дис. канд. экон. наук. – Ростов н/Д, 1999. – С. 182
- 25.Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підруч. для студ. вищ. навн. закл. / Т. В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – С. 472
- 26.Мітюхін Д. С. Управління інвестиційної діяльності регіонального ринку банківських послуг // Вестник ВСУТУ, 2014. – № 2. – С. 88-93.
- 27.Новикова І. В. Вартісно-орієнтоване управління інвестиційною діяльністю підприємства: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.04 / Новикова І. В.;

- Міністерство освіти і науки України, Сумський державний університет. – Суми, 2013. – С. 219
- 28.Офіційний сайт АТ «Райффайзен банк Аваль» / Оприлюднення результатів за 2019 фінансовий рік та зміни у прогнозі [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.aval.ua/news/rbi-oprilyudnennya-rezultativ-za-2019-finansoviy-rik-ta-zmini-u-prognozi--1021>
- 29.Печенко О.О. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційної політики банку / Печенко О.О. // Інвестиційні ресурси відтворюваних процесів в Україні в умовах Євроінтеграції, №2, 2020 – С.71-75 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://libs.ubs.edu.ua/materials/library/visnyk_ubs_nbu_8.pdf#page=71
- 30.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: КНЕУ, 2004. – С. 486
- 31.Пшенична В. П. Розвиток механізму реалізації державної інвестиційної політики України: дис. ... канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / В. П. Пшенична. – Донецьк: Дон. держ. ун-тет управління, 2011. – 205 с.
- 32.Сидоренко В. А. Кредитна політика як чинник підвищення конкурентних переваг національної економіки // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та євроінтеграція (збірник наукових праць) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; Редкол.: Відп. ред. Є. І. Бойко. – Львів, 2009. – Вип. 2 (76). – С. 45–53.
- 33.Український фондовий ринок встановив рекорд: як і завдяки чому. Офіційний сайт Укрінформ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2615657-ukrainskij-fondovij-rinokvstanoviv-rekord-ak-i-zavdaki-comu.html>.

34. Фондовый рынок: без явных перспектив, но с нормативной базой. Інформаційний сайт Kreston. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kreston-gcg.com/stockmarket-no-clear-prospects-but-with-a-regulatory-framework/>
35. Фондовый рынок України – світовий лідер росту в 2017 році. Час інвестувати? Інформаційний сайт Все про гроші. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vseprogroshi.com.ua/fondovij-rinok-ukra%D1%97ni-svitovij-lider-rostu-v-2017-roci-chas-investuvati.html>.]/
36. Черкасова С. В. Інвестиційна діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів. Фінанси України. 2003. № 10. С. 130–134
37. Чистов С. М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К. : КНЕУ, 2000. – 316 с.
38. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: / Швець В.Г. / Підручник.-К.: Знання, 2006р.- 525с.
39. Щокіна Г.В. Менеджмент: Понятійно-термінологічний словник / за ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, / О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. – К.: МАУП, 2007. – С. 291
40. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001р. №368
41. Кодекс законів про працю України N 322-VIII від 10.12.71. В редакції Закону N 1096-IV від 10.07.2003, ВВР, 2004, N 6, С.38 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
42. Про депозитарну систему : Закон України від 31.07.14 № 1621-VII // Відом. Верх. Ради. – 2013. – № 39. – С. 517. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>

43. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.91 № 1560-XII // Відом. Верхов. Ради. – 1991. – № 47. – С. 646. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
44. Perspective. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(1), 43-49. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(1\).43-49.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(1).43-49.2019).
45. Buriak An., Artemenko Al.. (2018). Reputation risk in banking: application for Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 100-110. DOI: 10.21272/fmir.2(2).100-110.2018
46. Glants V. (2018). Optimization of Bank Expenses on Marketing Communications. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 37-49. DOI: 10.21272/fmir.2(1).37-49.2018
47. Halil D. Kaya, Julia S. Kwok (2020). An Application Of Stock-Trak In ‘Investments’: What Common Mistakes Do Students Make While Studying Socioeconomic Processes? *SocioEconomic Challenges*, 4(1), 5-16. [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).5-16.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).5-16.2020).
48. He, Shuquan (2019). The Impact of Trade on Environmental Quality: A Business Ethics Perspective and Evidence from China. *Business Ethics and Leadership*, 3(4), 43-48. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(4\).43-48.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(4).43-48.2019)
49. Kaya, H.D. (2019). Government Support, Entrepreneurial Activity and Firm Growth. *SocioEconomic Challenges*, 3(3), 5-12. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).5-12.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).5-12.2019).
50. Marcel, D. T. Am. (2019). Impact of the Foreign Direct Investment on Economic growth on the Re-public of Benin. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(2), 69-78. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(2\).69-78.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(2).69-78.2019).
51. Meresa, M. (2019). The Effect of Strategic Management Practices on the institutional Performance; the case of Dedebit credit and saving institution in Eastern Tigray. *SocioEconomic Challenges*, 3(3), 80-97. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).80-97.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).80-97.2019).

52. Mohamadi, B. A., Bohma, S. (2017). Market-driven vs. government-driven banking consolidation around the world. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 96-99. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).96-99.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).96-99.2017).
53. Pavlyk, V. (2020). Institutional Determinants Of Assessing Energy Efficiency Gaps In The National Economy. *SocioEconomic Challenges*, 4(1), 122-128. [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).122-128.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).122-128.2020).
54. Savchenko, T., Kovács, L. (2017). Trust in the banking sector: EU experience and evidence from Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(1), 29-42. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(1\).29-42.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(1).29-42.2017).
55. Sokolov M., Mykhailov An., Khandurin D. (2018). Distribution of investment resources: where is agriculture in the Ukraine's economy? *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(3), 38-42. DOI: 10.21272/fmir.2(3).38-42.2018.
56. Voronkova, O., Hordei, O., Barusman, A.R.P., Ghani, E.K. (2019). Social Integration As A Direction For Humanization Of Economic Relations And Improvement Of Social Welfare. *SocioEconomic Challenges*, 3(4), 52-62. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).52-62.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).52-62.2019).